

شہر کے حقوق

اور اس کی حیثیت

شہر کے حقوق
اور اس کی حیثیت

پیشکش

نورانی کتب خانہ

م. پو. ۱۱، جی. بنارس، پین - ۲۲۲۱۰

فون نم.: (۰۲۲۲) ۲۲۲۱۱

શૌહરકે હુકૂક

ઔર ઉસકી હેસિયત

શૌહરકે હુકૂક
ઔર ઔસકી હેસિયત

❧ મુઅલ્લિફ ❧

જસ્ટિસ મૌલાના મુહમ્મદ તકી ઉસમાની

* લિપ્ધાંતર *

(મૌલવી) સુલેમાન મજદરી

પ્રકાશક

નુરાની કુતુબખાના

મુ.પો. છાપી, જિ. બનાસકાંઠા

પીન - ૩૮૫૨૧૦

સર્વ હક સ્વાધીન છે.

ફેહરિસ્ત

મઝમૂન

સફા

શૌહરકે હુકૂક ઓર ઉસકી હૈસિયત	૬
આજ હર શખ્સ અપના હક માંગ રહા હૈ	૭
હર શખ્સ અપને ફરાઈઝ અદા કરે	૮
પેહલે અપની ફિકર કરો	૯
હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી તાલીમકા અંદાઝ	૯
ઝિંદગી દુરુસ્ત કરનેકા તરીકા	૧૧
ઈબ્લીસકા દરબાર	૧૨
મર્દ ઓરત પર હાકિમ હૈ	૧૩
આજકી દુનિયાકા પ્રોપેગન્ડા	૧૪
સફરકે દૌરાન એકકો અમીર બના લો	૧૫
ઝિંદગીકે સફરકા અમીર કૌન હો?	૧૫
ઈસ્લામમેં અમીરકા તસવ્વુર	૧૬
અમીર હો તો ઐસા	૧૭
અમીર વો જો ખિદમત કરે	૧૮
મિયાં બીવીમેં દોસ્તીકા તઅલ્લુક હૈ	૧૯
ઐસા રોબ મતલૂબ નહીં	૨૦
હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી સુન્નત દેખિયે	૨૧
બીવીકે નાઝકો બરદાશત કિયા જાએ	૨૨
બીવીકી દિલજોઈ સુન્નત હૈ	૨૪

મઝમૂન

સફા

- * બીવીકે સાથ હંસી મઝાક સુન્નત હૈ ૨૫
- * મકામે “હુઝૂરી” ૨૬
- * વરના ઘર બરબાદ હો જાએગા ૨૭
- * ઔરતકી ઝિમ્મેદારિયાં ૨૮
- * ઝિંદગી કાનૂનકે ખુશક તઅલ્લુકસે નહીં ગુઝર
સકતી ૨૯
- * બીવીકે દિલમેં શૌહરકે પૈસેકા દર્દ હો ૨૯
- * એસી ઔરત પર ફરિશતોંકી લાનત ૩૦
- * શૌહરકી ઈજાઝતસે નફલી રોઝા રખ્ખે ૩૧
- * શૌહરકી બાત માનના નફલી ઈબાદત પર
મુકદ્દમ હૈ ૩૨
- * ઘરકે કામકાજ પર અજ્જ વ સવાબ ૩૩
- * જિન્સી ખ્વાહિશકો પૂરા કરને પર અજ્જ વ સવાબ — ૩૩
- * અલ્લાહ તઆલા દોનોંકો રહમતકી નિગાહસે
દેખતે હૈં ૩૪
- * કઝા રોઝોંમેં શૌહરકી રિઆયત ૩૫
- * બીવી ઘરમેં આનેકી ઈજાઝત ન દે ૩૫
- * હઝરત ઉમ્મે હબીબાકા ઈસ્લામ લાના ૩૭
- * હુઝૂર (સ.અ.વ.) સે નિકાહ ૩૮
- * મુતઅદ્દ નિકાહોંકી વજહ ૩૯
- * ગૈર મુસ્લિમકી ઝબાનસે તારીફ ૪૦
- * મુઆહદ્દેકા તોડના ૪૦

મઝમૂન

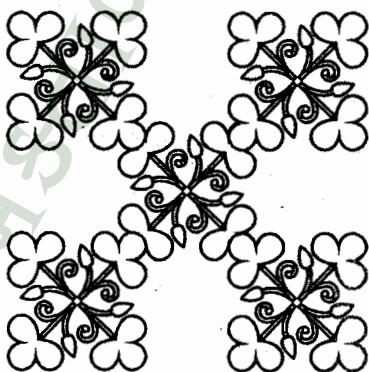
સફા

- * આપ ઈસ બિસ્તરકે લાઈક નહીં હૈં ૪૧
- * બીવી ફૌરન આ જાએ ૪૨
- * નિકાહ જિન્સી સુકૂન હાસિલ કરનેકા હલાલ
રાસ્તા ૪૩
- * નિકાહ કરના આસાન હૈ ૪૩
- * બરકતવાલા નિકાહ ૪૪
- * હઝરત અબ્દુર્રહમાન બિન ઔફકા નિકાહ . . . ૪૪
- * આજ નિકાહકો મુશ્કિલ બના દિયા ગયા હૈ . . . ૪૬
- * જહેઝ મૌજૂદા મઆશરે (સમાજ) કી એક
લાનત ૪૭
- * ઔરતકો હુકમ દેતા કે વો શૌહરકો સિજદા કરે . . ૪૮
- * યે દો દિલોંકા તઅલ્લુક હૈ ૪૯
- * સબસે ઝિયાદા મુહબ્બતકે કાબિલ હસ્તી ૫૦
- * નઈ તહઝીબકી હર ચીઝ ઉલ્ટી ૫૧
- * ઔરતકી ઝિમ્મેદારી ૫૨
- * વો ઔરત સીધી જન્નતમેં જાએગી ૫૩
- * વો તુમહારે પાસ કુછ દિનકા મેહમાન હૈ ૫૩
- * મરદોંકે લિયે બહોત સખ્ત આઝમાઈશ ૫૪
- * ઔરત કિસ તરહ આઝમાઈશ હૈ? ૫૪
- * હર શખ્સ નિગેહબાન હૈ ૫૬
- * “અમીર” રિઆયાકા નિગેહબાન હૈ ૫૭
- * “ખિલાફત” ઝિમ્મેદારીકા એક બોઝ ૫૭

મઝમૂન

સફા

- * મદ બીવી બચ્ચોંકા નિગેહબાન હૈ ૫૯
- * “ઔરત” શૌહરકે ઘર ઔર ઉસકી ઔલાદકી નિગેહબાન હૈ ૬૦
- * ઔરતેં હઝરત ફાતિમાકી સુન્નત ઈજ્તિયાર કરે . . ૬૧
- * ઔરતોંકે લિયે નુસ્ખ-એ-કીમિયા “તસ્બીહે ફાતિમી” ૬૨
- * ઔલાદકી તરબિયત માં કે ઝિમ્મે હૈ ૬૩

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

શૌહરકે હુકૂક ઓર ઉસકી હૈસિયત

અલ્હમ્દુ લિલ્લાહિ નહ્મદુહૂ વ નસ્તઈનુહૂ વ નસ્તગિરૂહૂ
વ નુઅમિનુ બિહી વ નતવક્કલુ અલૈહિ વ નઊઝુબિલ્લાહિ મિન્
શુરરિ અન્ફુસિના વ મિન્ સૈયિઆતિ અઅમાલિના,
મંય્યુદિહિલ્લાહુ ફલા મુદિલ્લ લહૂ વ મંય્યુદિલ્લુ ફલા હાદિય
લહૂ વ નશહુદુ અલ્લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ વહ્દહૂ લા શરીક લહૂ,
વ નશહુદુ અન્ન સય્યિદના વ સનદના વ મૌલાના મુહમ્મદન્
અબ્દુહૂ વ રસૂલુહૂ. સલ્લલ્લાહુ તઆલા અલૈહિ વ અલા આલિહી
વ અસ્હાબિહી વ બારિક વ સલ્લિમ તસ્લીમન્ કસીરન કસીરા.
અમ્મા બાદ!

ફઅઊઝુબિલ્લાહિ મિનશૈતા નિર્જમ, બિસ્મિલ્લા
હિર્રહ્મા નિર્હીમ.

“અર્રિજાલુ કવ્વામૂ-ન અલનિસાઈ બિમા ફદ્લલ્લાહુ
બઅદ્દુમ્ અલા બઅદિવ્વબિમા અન્ફૂ મિન્ અમ્વાલિહિમ્
ફસ્સાલિહાતુ કાનિતાતુન્ હાફિઝાતુલ્ લિલ્ગૈબિ બિમા
હફિઝલ્લાહુ.”

(સૂરઅ નિસાઅ : ૩૪)

आमन्तु बिल्लाहि सदकल्लाहु मौलानल्मजीम. व सदक रसूलुहुन्नबिय्युल्करीम. व नहुनु अला जालिक मिनश्शाहिदीन वश्शाकिरीन वल्हम्दुलिल्लाहि रब्बिल्आलमिन.

पिछला बाब उन हुकूकके बयानमें था जो एक बीवीके शौहरके जिम्मे आर्हद होते हैं, उसमें ये लिखायात दी गई थीं के एक शौहरको अपनी बीवीके साथ किस किसमका मआमला र्हज्तिवार करना चाहिये. लेकिन शरीअत, जो हकीकतमें अल्लाह तआलाका मुकरर किया हुआ कानून है, वो सिर्फ एक पेहलूको भे नजर रखनेवाला नहीं होता, बल्के उसमें दोनों जानिबोंकी बराबर रिआयत होती है, और दोनोंके लिये दुनिया व आभिरतकी सलाह व इलाहकी जमानत होती है, युनांये जिस तरह शौहरके जिम्मे बीवीके हुकूक आर्हद किये गये, इसी तरह अल्लाह और अल्लाहके रसूल (स.अ.व.) ने औरतके जिम्मे शौहरके हुकूक भी बयान करमाये, और कुरआन व हदीसमें र्हन दोनों किस्मोंके हुकूककी अदायगी पर बणा जोर और बणी ताकीद की गई है.

आज हर शप्स अपना हक मांग रहा है

शरीअतमें हर शप्सको र्हस बात पर मुतवज्जह किया गया है के वो अपने इराईज अदा करे, हुकूकके मुतालबे पर जोर नहीं दिया गया है, आजकी दुनिया, हुकूकके मुतालबेकी दुनिया है, हर शप्स अपना हक मांग रहा है, और उसके लिये मुतालबा कर रहा है, तहरीकें चल रही हैं, मुआहरे कर रहा है, हउताल कर रहा है, गोया के अपना हक मांगने और अपने हकका मुतालबा करनेके लिये दुनिया भरकी कोशिशें की जा रही हैं, और उसके लिये

બાકાઈદા અંજુમને કાઈમ કી જા રહી હૈં, જિનકા નામ “અંજુમન તહફ્ફુઝે હુકૂકે ફલાં” રખ્યા જાતા હૈ, લેકિન આજ “અદાયગી-એ-ફરાઈઝ” કે લિયે કોઈ અંજુમન મૌજૂદ નહીં, કિસી ભી શખ્સકો ઈસ બાતકી ફિક નહીં હૈ કે જો ફરાઈઝ મેરે ઝિમ્મે આઈદ હૈં, વો અદા કર રહા હૂં યા નહીં? મઝદૂર કેહતા હૈ કે મુઝે મેરા હક મિલના ચાહિયે, સરમાયાદાર કેહતા હૈ કે મુઝે મેરા હક મિલના ચાહિયે, લેકિન દોનોંમેંસે કિસીકો યે ફિક નહીં હૈ કે મૈં અપના ફરીઝા કેસે અદા કરૂં? મર્દ કેહતા હૈ કે મુઝે મેરે હક મિલને ચાહિયે, ઓર ઓરત કેહતી હૈ કે મુઝે મેરે હક મિલને ચાહિયે, ઓર ઉસકે લિયે કોશિશ ઓર જહોજહદ જારી હૈ, લડાઈ ઠની હુઈ હૈ, જંગ જારી હૈ, લેકિન કોઈ ખુદાકા બંદા યે નહીં સોચતા કે જો ફરાઈઝ મેરે ઝિમ્મે આઈદ હો રહે હૈં, વો મૈં અદા કર રહા હૂં યા નહીં?

હર શખ્સ અપને ફરાઈઝ અદા કરે

અલ્લાહ ઓર અલ્લાહકે રસૂલ (સ.અ.વ.) કી તાલીમકા ખુલાસા યે હૈ કે હર શખ્સ અપને ફરાઈઝકી તરફ તવજજોહ કરે, અગર હર શખ્સ અપને ફરાઈઝ અદા કરને લગે તો સબકે હુકૂક અદા હો જાએ, અગર મઝદૂર અપને ફરાઈઝ અદા કર દે તો સરમાયાદાર ઓર માલિકકે હુકૂક અદા હો ગએ. અગર સરમાયાદાર ઓર મઝદૂરી પર કામ કરનેવાલા અપને ફરાઈઝ અદા કર દે તો મઝદૂરકે હુકૂક અદા હો ગએ, શૌહર અપને ફરાઈઝ અદા કરે તો બીવીકા હક અદા હો ગયા, ઓર અગર બીવી અપને ફરાઈઝ અદા કરે તો શૌહરકા હક અદા હો ગયા. શરીઅતકા અસલ મુતાલબા યેહી હૈ કે તુમ અપને ફરાઈઝ અદા કરનેકી ફિકર કરો.

પેહલે અપની ફિકર કરો

આજ હમારે ઝમાનેમેં અજબ ઉલ્ટી ગંગા બેહની શુર હો ગઈ હૈ, કે જબ કોઈ શખ્સ ઈસ્લાહકા ઝંડા ઉઠાતા હૈ, તો ઉસકી પેખ્વાહિશ હોતી હૈ કે દૂસરા શખ્સ અપની ઈસ્લાહ શુર કરે, અપની ફિક નહીં કે મેરે અંદર ભી કુછ કોતાહી હૈ, મેં ગલતીકા શિકાર હૂં, મેં ઉસકી ફિક કરું, હાલાંકે કુરઆન કરીમકા ઈરશાદ હૈ કે :-

“યા અય્યુહલ્લઝીન આમનૂ અલૈકુમ્ અન્હુસકુમ્ લા યદુરુકુમ્ મન્ દલ્લ ઈઝહૂતદૈતુમ્” (સૂરએ માઈદહ : ૧-૫)

અય ઈમાનવાલો! અપને આપકી ફિક કરો કે તુમહારે ઝિમ્મે ક્યા ક્યા ફરાઈઝ હૈં? અલ્લાહ ઓર અલ્લાહકે રસૂલકે તુમસે ક્યા મુતાલબે હૈં? શરીઅત, દિયાનત, અમાનત ઓર અખ્લાકકે તુમસે ક્યા મુતાલબે હૈં, ઉન મુતાલબોંકો બજા લાઓ, દૂસરા શખ્સ અગર ગુમરાહીમેં મુબ્તલા હૈ ઓર અપને ફરાઈઝ અંજામ નહીં દે રહા હૈ તો ઉસકા નુક્સાન તુમહારે ઉપર નહીં હોગા, શર્ત યે હૈ કે તુમ અપને ફરાઈઝ સહીહ તરીકેસે અંજામ દે રહે હો.

હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી તાલીમકા અંદાઝ

હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) કી તાલીમકી બાત દેખિયે કે આં હઝરત (સ.અ.વ.) કે ઝમાનેમેં લોગોંસે ઝકાત વસૂલ કરનેકે લિયે આમિલ જાયા કરતે થે, જો લોગોંસે ઝકાત વસૂલ કરતે થે, ઓર ઉસ ઝમાનેમેં ઝિયાદાતર માલ મવેશિયોં યાની ઊંટ, બકરિયાં, ગાયેં વગૈરહકી શકલમેં હોતા થા, આં હઝરત (સ.અ.વ.) જબ આમિલોંકો ભેજતે તો ઉનકો એક હિદાયત નામા અતા ફરમાતે, કે

તુમહેં વહાં જાકર ક્યા તરીકા ઈજ્તિયાર કરના હૈ? ઉસ હિદાયત નામેમેં યે ભી તેહરીર ફરમાતે કે :-

તુમ ખુદ લોગોંકે ઘરોં પર જાકર ઝકાત વસૂલ કરના, ઐસા મત કરના કે તુમ એક જગહ પર બૈઠ જાઓ ઔર લોગોંકો ઈસ બાતકી તકલીફ દો કે વો ઝકાતકા માલ તુમહારે પાસ લાંકર દેં, ઔર યે ભી હિદાયત ફરમાતે કે,

જો શખ્સ ઝકાત વસૂલ કરનેમેં ઝિયાદતી કર રહા હૈ, જૈસે જિતની ઝકાત વાજિબ થી, મિકદાર (માત્રા) મેં ઉસસે ઝિયાદા વસૂલ કર રહા હૈ, યા કેફિયતમેં ઝિયાદા વસૂલ કર રહા હૈ, ઉસકે બારેમેં ફરમાયા કે ઐસા શખ્સ ભી ઉતના હી ગુનેહગાર હૈ જિતના ઝકાત ન દેનેવાલા ગુનેહગાર હૈ. ઈસ લિયે એક તરફ આમિલોંકો તો યે તાકીદ કી જા રહી હૈ કે તુમ લોગોંકો તકલીફ ન પહોંચાઓ, ઔર જિતની ઝકાત વાજિબ હોતી હૈ ઉસસે એક ઝર્રા ભી ઝિયાદા વસૂલ ન કરો, અગર ઐસા કરોગે તો કિયામતકે દિન તુમહારી પકડ હોગી, દૂસરી તરફ જિન લોગોંકે પાસ ઝકાત વસૂલ કરનેકે લિયે ઉન આમિલોંકો ભેજા જા રહા થા, ઉનસે ખિતાબ કરકે ફરમાયા:

તુમહારે પાસ ઝકાત વસૂલ કરનેવાલે આએંગે, કહીં ઐસા ન હો કે વો તુમસે નારાઝ હોકર જાએ, તુમહારા ફર્જ હૈ કે તુમ ઉનકો રાઝી કરો, ઔર કોઈ ઐસી ગલતી ન કરો જિસસે વો નારાઝ હો જાએ, ક્યૂંકે હકીકતમેં વો મેરે ભેજે હુએ ઔર મેરે નુમાઈન્દે હેં, ઔર ઉનકો નારાઝ કરના ગોયા મુઝે નારાઝ કરના હૈ, ઈસ લિયે આમિલીન જબ તુમહારે પાસ આએ તો વો તુમસે રાઝી હોકર જાએ, હર એકકો અપને અપને ફરાઈઝકી અદાયગીકા એહસાસ દિલાયા જા રહા હૈ. આપને ઝકાત દેનેવાલોંકો યે નહીં ફરમાયા કે તુમ સબ

મિલકર એક તેહરીક ચલાઓ કે યે જો આમિલીન ઝકાત વસૂલ કરનેકે લિયે આ રહે હૈં, વો હમારે હુકૂક બરબાદ ન કરે. ઉસકે લિયે અંજુમન કાઈમ કરો, ઈસ લિયે કે યે એક બળી લડાઈકા ઝરીઆ બન જાતા હૈ.

શરીઅતમેં સારા ઝોર ઈસ બાત પર હૈ કે હર શખ્સ અપને ફરાઈઝકા ખ્યાલ કરે, ફરાઈઝકો બજા લાનેકી ફિક કરે, અલ્લાહ તઆલાકે સામને એક એક અમલકા જવાબ દેના હૈ. ઈસકી ફિક કરે કે મૈં અલ્લાહકે સામને ઠીક ઠીક જવાબ દે સકૂંગા યા નહીં? દીનકા સારા ફલસફા યે હૈ, યે નહીં હૈ કે હર શખ્સ દૂસરોંસે અપને હુકૂકકા મુતાલબા કરતા રહે ઓર અપને ફરાઈઝકી અદાયગીસે ગાફિલ રહે.

ઝિંદગી દુરુસ્ત કરનેકા તરીકા

મિયાં બીવીકે આપસી તઅલ્લુકાતમેં ભી અલ્લાહ ઓર અલ્લાહકે રસૂલ (સ.અ.વ.) ને યેહી તરીકા ઈખ્તિયાર કિયા કે દોનોંકો ઉનકે ફરાઈઝ બતા દિયે, શૌહરકો બતા દિયા કે તુમહારે ફરાઈઝ યે હૈં, ઓર બીવીકો બતા દિયા કે તુમહારે ફરાઈઝ યે હૈં. હર એક અપને ફરાઈઝ અદા કરનેકી ફિક કરે. ઓર હકીકતમેં ઝિંદગીકી ગાડી ઈસી તરહ ચલતી હૈ કે દોનોં અપને અપને ફરાઈઝકા એહસાસ કરે ઓર દૂસરેકે હુકૂકકા પાસ કરે. અપને હુકૂક હાસિલ કરનેકી ઈતની ફિક ન હો, જિતની દૂસરેકે હુકૂકકી અદાયગીકી ફિક હો. અગર યે જઝબા પૈદા હો જાએ તો ફિર યે ઝિંદગી દુરુસ્ત હો જાતી હૈ, અલ્લાહ ઓર અલ્લાહકે રસૂલકો હમારી ઝિંદગીકે દુરુસ્ત કરનેકી ઈતની ઝિયાદા ફિક હૈ કે કુરઆન વ હદીસ

ઈન હિદાયતોંસે ભરે હુએ હૈં કે તુમહારે ફરાઈઝ યે હૈં ઔર તુમહારે ફરાઈઝ યે હૈં. ઔર અગર ઈન ફરાઈઝ ઔર તઅલ્લુકાતમેં ખલલ પળ જાએ તો અલ્લાહ ઔર અલ્લાહકે રસૂલ (સ.અ.વ.) કો ઈસ દુનિયામેં કોઈ બાત ઈતની ના પસંદ નહીં જિતને મિયાં બીવીકે આપસી ઝઘડે ના પસંદ હૈં.

ઈબ્લીસકા દરબાર

એક હદીસમેં આતા હૈ કે નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે યે ઈબ્લીસ કભી કભી સમંદરમેં પાનીકે ઉપર અપના તપ્ત બિછાતા હૈ, ઔર અપને દરબાર મુન્અકિદ (આયોજિત) કરતા હૈ, ઈસ વક્ત દુનિયામેં ઉસકે જિતને ચેલે હૈ જો ઉસકી સ્કીમોં પર ઔર ઉસકી હિદાયતોં પર અમલ કર રહે હૈં. વે સબ ઉસકે દરબારમેં હાઝિર હોતે હૈં ઔર ઉન તમામ ચેલોંસે ઉનકી કારગુઝારીકી રિપોર્ટ તલબ કી જાતી હૈં કે તુમને ક્યા ફરાઈઝ અંજામ દિયે? ઉસ વક્ત હર એક ચેલા અપની કારગુઝારી બયાન કરતા હૈ, ઔર યે ઈબ્લીસ તપ્ત પર બૈઠકર ઉનકી કારગુઝારી સુનતા હૈ. એક ચેલા આકર અપની યે કારગુઝારી સુનાતા હૈ કે એક શપ્સ નમાઝ પળહનેકે ઈરાદેસે મસ્જિદકી તરફ જા રહા થા, મૈંને દરમિયાનમેં ઉસકો એક ઐસે કામમેં ફંસા દિયા જિસસે ઉસકી નમાઝ છૂટ ગઈ, ઈબ્લીસ સુનકર ખુશ હોતા હૈ કે તુમને અચ્છા કામ કિયા, લેકિન બહોત ઝિયાદા ખુશીકા ઈઝહાર નહીં કરતા. દૂસરા ચેલા આકર બયાન કરતા હૈ કે ફલાં શપ્સ ફલાં ઈબાદતકી નિયતસે જા રહા થા, મૈંને ઉસકો ઉસ ઈબાદતસે રોક દિયા, ઈબ્લીસ સુનકર ખુશ હોતા હૈ કે તુમને અચ્છા કામ કિયા, ઈસી તરહ હર ચેલા

અપની કારગુઝારી સુનાતા હૈ, ઓર ઈબ્લીસ સુનકર ખુશ હો જાતા હૈ. યહાં તક કે એક ચેલા આકર યે બયાન કરતા હૈ કે દો મિયાં બીવી આપસી ઈત્તિફાક ઓર મુહબ્બતકે સાથ ઝિંદગી ગુઝાર રહે થે, બળી અચ્છી ઝિંદગી ગુઝાર રહી થી, મૈંને જાકર એક ઐસા કામ કિયા જિસકે નતીજેમં દોનોંમં લડાઈ હો ગઈ, ઓર લડાઈકે નતીજેમં દોનોંમં જુદાઈ હો ગઈ, જબ ઈબ્લીસ યે સુનતા હૈ કે ઈસ ચેલેને દોનોં મિયાં બીવીકો આપસમં લડા દિયા જો અચ્છી ઝિંદગી ગુઝાર રહે થે, ખુશ હોકર અપને તખ્તસે ખળા હો જાતા હૈ, ઓર ઉસ ચેલેકો બાહોંમં ભર લેતા હૈ, ઓર ઉસે ગલે લગા લેતા હૈ, ઓર ઉસસે કેહતા હૈ કે સહીહ માઅનામં મેરા નુમાઈન્દા તૂ હૈ. ઓર તૂને જો કાચ્ચામા અંજામ દિયા વો ઓર કિસીને અંજામ નહીં દિયા. (મુસ્લિમ શરીફ)

ઈસસે આપ અંદાજા લગા સકતે હૈં કે અલ્લાહ ઓર અલ્લાહકે રસૂલ (સ.અ.વ.) કો મિયાં બીવીકે આપસી ઝઘડે ઓર એક દૂસરેસે નફરત ઓર તઅલ્લુક ટૂટના કિતને ના પસંદીદા હૈં, ઓર શૈતાનકો યે આમાલ કિતને મેહબૂબ હૈં, ઈસ લિયે અલ્લાહ ઓર અલ્લાહકે રસૂલ (સ.અ.વ.) ને કુરઆન વ હદીસમં દોનોં પર એક દૂસરેકે ફરાઈઝ ઓર હુકૂક બળી તફ્સીલકે સાથ બયાન ફરમાએ હૈં, અગર ઈન્સાન ઉન પર અમલ કર લે તો દુનિયા ભી દુરૂસ્ત હો જાએ, ઓર આખિરત ભી દુરૂસ્ત હો જાએ.

મર્દ ઓરત પર હાકિમ હૈ

ઈસ લિયે ઈમામ નવવી (રહ.) ને યે દૂસરા બાબ કાઈમ કિયા હૈ જિસકા ઉનવાન હૈ : “બાબ હક્કુઝ-ઝૌજિ અલલ્ મરૂઅતિ” યાની શૌહરકે બીવી પર ક્યા હુકૂક હૈં, ઓર ઈસકે તહત કુરઆની

आयत और हदीसें जिक्र फरमाई हैं, सबसे पहले कुरआन करीमकी ये आयत लाओ हैं.

“अर्रिजालु कव्वामू-न अलन्निसाई बिमा इदृल्लालु
बअदुलुम् अला बअद.” (सूरअे निसाअ : ३४)

यानी मर्द औरतों पर निगेहबान और उनके मुन्तजिम हैं. बाज हजरातने इसका ये तर्जुमा भी किया है के मर्द औरतों पर हाकिम हैं, “कव्वाम” उस शप्सको कहा जाता है जो किसी कामका इन्तिजाम करनेका जिम्मेदार हो, गोया मर्द औरतों पर कव्वाम हैं, उनके कामोंमें मुन्तजिम हैं, और उनके हाकिम हैं, ये ओक उसूल बयान फरमा दिया, इस लिये के उसूली बातें जहनमें न होनेकी सूरतमें जितने काम इन्सान करेगा वो गलत तसव्वुरातके मातहत करेगा, इस लिये मर्द के डुकूक बयान करते हुअे औरतको पहले उसूली बात समजा दी के वो मर्द तुमहारी जिंदगीके मामलातका निगेहबान और मुन्तजिम है.

आजकी दुनियाक प्रोपेगन्डा

आजकी दुनियामें जहां मर्द और औरतकी मसावात, उनकी बराबरी और औरतोंकी आजादीका बणा जोर व शोर है, औसी दुनियामें लोग ये बात करते हुअे शरमाते हैं के शरीअतने मर्दको हाकिम बनाया है, और औरतको मलकूम बनाया है, इस लिये के आजकी दुनियामें ये प्रोपेगन्डा किया जा रहा है के मर्दकी औरत पर हाकिमियत काईम कर दी गई है और औरतको मलकूम बनाकर उसके हाथमें कैद कर दिया गया है, और उसको छोटा करार दिया गया है.

સફરકે દૌરાન એકકો અમીર બના લો

લેકિન હકીકતે હાલ યે હૈ કે મર્દ ઓર ઓરત જિંદગીકી ગાડીકે દો પહિયે હૈં, જિંદગીકા સફર દોનોંકો એક સાથ તય કરના હૈ, અબ જિંદગીકે સફરકે તય કરનેમેં ઈન્તિજામકી ખાતિર યે લાઝમી ખાત હૈ કે દોનોંમેંસે કોઈ એક શખ્સ સફરકા જિમ્મેદાર હો. હદીસમેં નબીએ કરીમ સરવરે દો આલમ (સ.અ.વ.) ને યે હુકમ દિયા કે જબ ભી દો આદમી કોઈ સફર કર રહે હોં, યાહે વો સફર છોટાસા ક્યૂં ન હો, ઉસ સફરમેં અપનેમેંસે એક કો અમીર બના લો, અમીર બનાએ બગૈર સફર નહીં કરના યાહિયે, તાકે સફરકે તમામ ઈન્તિજામાત ઓર પોલીસી ઉસ અમીરકે ફૈસલેકે તાબે હો, અગર અમીર નહીં બનાએંગે તો એક બદ નઝમી હો જાએગી.

(અબૂ દાઉદ શરીફ)

લિહાજા જબ એક છોટેસે સફરમેં અમીર બનાનેકી તાકીદ કી ગઈ હૈ તો જિંદગીકા યે લમ્બા સફર જો એક સાથ ગુજારના હૈ, ઉસમેં યે તાકીદ ક્યૂં નહીં હોગી, અપનેમેંસે એક કો અમીર બના લો, તાકે બદ નઝમી પૈદા ન હો, બલ્કે ઈન્તિજામ કાઈમ રહે, ઉસ ઈન્તિજામકો કાઈમ કરનેકે લિયે કિસી એકકો અમીર બનાના ઝરૂરી હૈ.

જિંદગીકે સફરકા અમીર કૌન હો?

અબ દો રાસ્તે હૈં, યા તો મર્દકો ઈસ જિંદગીકે સફરકા અમીર બના દિયાનાએ યા ઓરતકો અમીર બના દિયા જાએ, ઓર મર્દકો ઉસકા મહકૂમ (મા-તહત) બના દિયા જાએ, તીસરા કોઈ રાસ્તા

નહીં હૈ, અબ ઈન્સાની પૈદાઈશ, ફિતરત, કુવ્વત ઓર સલાહિયતોંકે લિહાઝસે ભી ઓર અક્લકે ઝરીએ ભી ઈન્સાન ગૌર કરે, તો યેહી નઝર આએગા કે અલ્લાહ તઆલાને જો કુવ્વત મર્દકો અતા ફરમાઈ હૈ, વો ઓરતકો અતા નહીં કી, ઈસ લિયે ઈસ અમીર બનને ઓર હાકિમ બનનેકા કામ સહીહ તૌર પર મર્દ હી અંજામ દે સકતા હૈ, ઓર ઈસકે લિયે અપની અક્લસે ફૈસલા કરનેકે બજાએ ઉસ ઝાતસે પૂછા જાએ જિસને ઈન દોનોંકો બનાયા ઓર પૈદા કિયા, કે આપને દોનોંકો સફર પર રવાના કિયા, અબ આપ હી બતાએ કિસકો અમીર (હાકિમ) બનાએ ઓર કિસકો મામૂર (માતહત) બનાએ? ઓર સિવાએ ઉસકે ફૈસલેકે કિસી ઓરકા ફૈસલા કબૂલ કરનેકે કાબિલ નહીં હો સકતા, યાહે વો ફૈસલા અક્લી દલીલોંસે આરાસ્તા (સજા હુવા) હો. ઓર અલ્લાહ તઆલાને યે ફૈસલા ફરમા દિયા કે ઈસ ઝિંદગીકે સફરકો તય કરનેકે લિયે મર્દ “કવ્વામ, હાકિમ ઓર મુન્તઝિમ” હૈ, અગર તુમ ઈસ ફૈસલેકો સહીહ જાનતે હો ઓર માનતે હો ઈસીમેં તુમહારી ભલાઈ ઓર કામિયાબી હૈ, ઓર અગર નહીં માનતે, બલ્કે ઈસ ફૈસલેકી ખિલાફવર્ઝી (ઉલ્લંઘન) કરતે હો, ઓર ઉસકે સાથ બગાવત કરતે હો, તો ફિર તુમ જાનો ઓર તુમહારી ઝિંદગી જાને, અબ તુમહારી ઝિંદગી ખરાબ હોગી ઓર હો રહી હૈ, જિન લોગોંને ઈસ ફૈસલેકે ખિલાફ બગાવત કી ઉનકા અંજામ દેખ લીજિયે કે ક્યા હુવા?

ઈસ્લામમેં અમીરકા તસવ્વુર

યહાં તકકે અલ્લાહ તઆલાને જો લફઝ ઈસ્તેમાલ ફરમાયા, ઉસકો સમઝ લીજિયે, અલ્લાહ તઆલાને યહાં “અમીર”

“હાકિમ” ઓર “બાદશાહ” કા લફઝ ઈસ્તેમાલ નહીં કિયા, બલ્કે “કવ્વામ” કા લફઝ ઈસ્તેમાલ કિયા, ઓર “કવ્વામ” કે માઅના વો શખ્સ જો કિસી કામકા જિમ્મેદાર હો, ઓર જિમ્મેદાર હોનેકે માઅના યે હૈં કે બહૈસિયતે મજમૂઈ જિંદગી ગુઝારનેકી પોલીસી વો તય કરેગા, ઓર ફિર ઉસ પોલીસીકે મુતાબિક જિંદગી ગુઝારી જાઓગી, લેકિન “કવ્વામ” હોનેકે યે માઅના હરગિઝ નહીં કે વો આકા હૈ, ઓર બીવી ઉસકી કનીઝ હૈ, યા બીવી ઉસકી નૌકર હૈ, બલ્કે દોનોંકે દરમિયાન અમીર ઓર મામૂર, હાકિમ ઓર મહકૂમકા રિશ્તા હૈ, ઓર ઈસ્લામમેં “અમીર” કા તસવ્વુર યે નહીં હૈ કે વો તાખ્ત પર બૈઠકર હુકમ ચલાએ, બલ્કે ઈસ્લામમેં અમીરકા તસવ્વુર વો હૈ જો હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે,

“સય્યિદુલ કૌમિ ખાદિમુહુમ.”

(યાની) કૌમકા સરદાર ઉનકા ખાદિમ હોતા હૈ.

અમીર હો તો એસા

મેરે વાલિદ માજિદ હઝરત મુફ્તી મુહમ્મદ શફીઅ સાહબ (રહ.) એક વાકિઆ સુનાયા કરતે થે કે એક મરતબા હમ દેવબંદસે કિસી દૂસરી જગહ સફર પર જાને લગે તો હમારે ઉસ્તાદ હઝરત મૌલાના એઝાઝ અલી સાહબ (રહ.) જો દારૂલ ઉલૂમ દેવબંદમેં “શૈખુલ અદબ” કે નામસે મશહૂર થે, વો ભી હમારે સાથ સફરમેં થે, જબ હમ સ્ટેશન પર પહોંચે તો ગાડીકે આનેમેં દેર થી, મૌલાના એઝાઝ અલી સાહબ (રહ.) ને ફરમાયા કે હદીસ શરીફમેં હૈ કે જબ તુમ કહીં સફર પર જાઓ તો કિસીકો અપના અમીર બના લો, ઈસ લિયે હમેં ભી અપના અમીર બના લેના ચાહિયે, હઝરત વાલિદ

સાહબ (રહ.) ફરમાતે હૈં કે ચૂંકે હમ શાગિર્દ થે વો ઉસ્તાદ થે, ઈસ લિયે હમને કહા કે અમીર બનાનેકી ક્યા ઝરૂરત હૈ, અમીર તો બને બનાએ મૌજૂદ હૈં, હઝરત મૌલાનાને પૂછા કે કૌન? હમને કહા કે અમીર આપ હૈં, ઈસ લિયે કે આપ ઉસ્તાદ હૈં, હમ શાગિર્દ હૈં, હઝરત મૌલાનાને કહા અચ્છા આપ લોગેં મુઝે અમીર બનાના ચાહતે હૈં? હમને કહા કે જી હાં : આપકે સિવા ઔર કૌન અમીર બન સક્તા હૈ? મૌલાનાને ફરમાયા કે અચ્છા ઠીક હૈ, લેકિન અમીરકા હર હુકમ માનના હોગા, ઈસ લિયે કે અમીરકે માઅના યે હૈં કે ઉસકે હુકમકી ઈતાઅત કી જાએ, હમને કહા જબ અમીર બનાયા હૈ તો ઈન્શા અલ્લાહ હર હુકમકી ઈતાઅત ભી કરેંગે, મૌલાનાને ફરમાયા કે ઠીક હૈ મૈં અમીર હૂં, ઔર મેરા હુકમ માનના. ઔર જબ ગાડી આઈ તો હઝરત મૌલાનાને તમામ સાથિયોંકા કુછ સામાન સર પર ઔર કુછ હાથમેં ઉઠાયા ઔર ચલના શુરૂ કર દિયા, હમને કહા કે હઝરત! યે આપ ક્યા ગઝબ કર રહે હૈં? હમેં ઉઠાને દીજિયે, મૌલાનાને ફરમાયા કે નહીં, જબ અમીર બનાયા હૈ તો અબ હુકમ માનના હોગા, ઔર યે સામાન મુઝે ઉઠાને દે, ચુનાંચે વો સારા સામાન ઉઠાકર ગાડીમેં રખ્યા, ઔર ફિર પૂરે સફરમેં જહાં કહીં મશક્કતકા કામ આતા તો વો કામ ખુદ કરતે, ઔર જબ હમ કુછ કેહતે તો ફૌરન મૌલાના ફરમાતે કે, દેખો તુમને મુઝે અમીર બનાયા હૈ, ઔર અમીરકા હુકમ માનના હોગા, ઈસ લિયે મેરા હુકમ માનો, ઉનકા અમીર બનાના હમારે લિયે કિયામત હો ગયા. હકીકતમેં અમીરકા તસવ્વુર યે હૈ.

અમીર વો જો ખિદમત કરે

આજ ઝહનમેં જબ અમીરકા તસવ્વુર (ખ્યાલ) આતા હૈ

તો વો બાદશાહોં ઓર બળે સર-બરાહોંકી સૂરતમેં આતા હૈ જો અપની રિઆયાકે સાથ બાત કરના ભી ગવારા નહીં કરતે, લેકિન કુરઆન ઓર હદીસકા તસવ્વુર યે હૈ કે અમીર વો શખ્સ હૈ જો ખિદમત કરે, જો ખાદિમ હો, અમીરકે યે માઅના નહીં હૈ કે ઉસકો બાદશાહ બનાયા ગયા હૈ, અબ વો કુહમ ચલાયા કરેગા, ઓર દૂસરે ઉસકે માતહત નૌકર ઓર ગુલામ બનકર રહેંગે, બલકે અમીરકે માઅના યે હૈ કે બેશક ફૈસલા ઉસકા મોતબર હોગા, સાથ હી વો ફૈસલા ઉનકી ખિદમતકે લિયે હોગા, ઉનકી રાહત ઓર ખૈરખ્વાહીકે લિયે હોગા.

મિયાં બીવીમેં દોસ્તીકા તઅલ્લુક હૈ

હકીમુલ ઉમ્મત હઝરત થાનવી (રહ.) ફરમાતે હૈ, અલ્લાહ તઆલા ઉનકે દરજે બુલંદ ફરમાએ, આમીન. કે મરદોંકો યે આયત તૌ યાદ રેહતી હૈ કે, “અરિજાલુ કવ્વામૂ-ન અલન્નિસાઈ.”

યાની મર્દ ઓરત પર હુકમરાં ઓર હાકિમ હૈ, અબ બૈઠકર ઓરતોં પર હુકમ ચલા રહે હૈ, ઓર ઝહનમેં યે બાત હૈ કે ઓરતકો સર હાલતમેં તાબે ઓર ફરમાંબરદાર હોના ચાહિયે ઓર હમારા ઉનકે સાથ આકા ઓર નૌકર જૈસા રિશ્તા હૈ, મઆઝલ્લાહ (ખુદાકી પનાહ) લેકિન કુરઆને કરીમમેં અલ્લાહ તઆલાને એક ઓર આયત ભી નાઝિલ ફરમાઈ હૈ, વો આયત મરદોંકો યાદ નહીં રેહતી, વો આયત યે હૈ કે,

વમિન્ આયાતિહી અન્ ખલ-ક લકુમ મિન્ અન્દુસિકુમ્
અઝવાજલ્ લિતસ્કુનૂ ઈલૈહા વ જ-અ-લ બૈનકુમ્ મવદતંવ્વ
શખ્સહ.”

(સુરએ રૂમ : ૨૧)

(और उसीकी निशानियोंमेंसे ये है के उसने तुमहारे लिये तुमहारी जिन्सकी बीवीयां बनाई ताके तुमको उनके पास आराम मिले, और तुम दोनों मियां बीवीमें मोहब्बत और हमदर्दी पैदा की) उजरत मौलाना थानवी (रह.) फरमाते हैं के बेशक मर्द औरतके लिये “कव्वाम” है, लेकिन साथमें दोस्तीका तअल्लुक भी है, ईन्तिजामी तौर पर तो कव्वाम है, लेकिन आपसी तअल्लुक दोस्ती जैसा है, ईस लिये ऐसा तअल्लुक नहीं है जैसा आका और बांटीके दरमियान होता है, ईसकी मिसाल ऐसी है जैसे दो दोस्त कहीं सड़र पर जा रहे हों और अक दोस्तने दूसरे दोस्तको अमीर बनाया हो, ईस लिये शौहर ईस लिहाजसे तो अमीर है के सारी जिंदगीका ईसला करनेका वो जिम्मेदार है, लेकिन ईसका मतलब ये नहीं है के वो उसके साथ ऐसा मआमला करे जैसे नौकरों और गुलामोंके साथ किया जाता है, बल्के ईस दोस्तीके तअल्लुकके कुछ आदाब और कुछ तकाजे हैं, उन आदाब और तकाजोंमें नाजकी बातें भी होती हैं जिनको हाकिम होनेके खिलाफ नहीं कहा जा सकता.

ऐसा रोज मतलूब नहीं

उजरत थानवी (रह.) फरमाते हैं के हमारे यहां आज मर्द उजरात ये समझते हैं के हम हाकिम हैं, ईस लिये हमारा ईतना रोज होना चाहिये के हमारा नाम सुनकर बीवी कांपने लगे, और बेतकल्लुफीके साथ बात न कर सके, मेरे अक हम सबक दोस्त थे, उनहोंने अक मरतबा बजे इब्रके साथ मुझसे ये बात कही के जब मैं कई महीनोंके बाद अपने घर जाता हूं तो मेरे बीवी बय्योंकी हिमत नहीं होती के वो मेरे पास आ जायें और मुझसे बात करें,

બળે ફપ્રકે સાથ યે બાત કેહ રહે થે, મૈને ઉનસે પૂછા કે આપ જબ ઘર જાતે હૈં તો ક્યા કોઈ દરિંદા યા શેર ચીતા બન જાતે હૈં જિસકી વજહસે બીવી બચ્ચે આપકે પાસ આનેસે ડરતે હૈં? ઉનહોંને કહા કે યે નહીં, બલ્કે ઈસ લિયે કે હમ હાકિમ હૈં, હમારા રોબ હોના ચાહિયે, અચ્છી તરહ સમજ લેં કે હાકિમ હોનેકા હરગિઝ યે મતલબ નહીં હે કે બીવી બચ્ચે પાસ આને ઔર બાત કરનેસે ભી ડરેં, બલ્કે ઉસકે સાથ દોસ્તીકા તઅલ્લુક ભી હૈ, ઔર વો દોસ્તીકા તઅલ્લુક કિસ કિસમકા હોના ચાહિયે? સુનિયે.

હુજૂર (સ.અ.વ.) કી સુન્નત દેખિયે

એક મરતબા હુજૂર (સ.અ.વ.) ને હઝરત આઈશા (રદિ.) સે ફરમાયા કે જબ તુમ મુઝસે રાજી હોતી હો, ઔર જબ તુમ મુઝસે નારાઝ હોતી હો, દોનોં હાલતોંમેં મુઝે ઈલ્મ હો જાતા હૈ. હઝરત આઈશા (રદિ.) ને પૂછા કે યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! કિસ તરહ ઈલ્મ હો જાતા હૈ? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે જબ તુમ મુઝસે રાજી હોતી હો તો રબ્બે મુહમ્મદ (મુહમ્મદકે રબકી કસમ) કે અલ્ફાઝસે કસમ ખાતી હો. ઔર જબ તુમ મુઝસે નારાઝ હોતી હો તો રબ્બે ઈબ્રાહીમ (ઈબ્રાહીમકે રબકી કસમ) કે અલ્ફાઝસે કસમ ખાતી હો, ઉસ વક્ત તુમ મેરા નામ નહીં લેતી, બલ્કે હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.)^૧ કા નામ લેતી હો, હઝરત આઈશા (રદિ.) ને ફરમાયા,

“યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! મૈં સિર્ફ આપકા નામ છોડતી હૂં, નામ કે અલાવા ઔર કુછ નહીં છોડતી.” (બુખારી શરીફ)

અબ આપ અંદાઝા લગાએ કે કૌન નારાઝ હો રહા હૈ?

હઝરત આઈશા (રદિ.) ઔર કિસસે નારાઝ? હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) સે, જિસકા મતલબ યે હૈ કે હઝરત આઈશા (રદિ.) નાઝસે કભી કભી ઐસી બાત ફરમા દેતી થી જિસસે માલૂમ હો જાતા થા કે ઉનકે દિલમેં કદૂરત ઔર નારાઝગી હૈ લેકિન ઉસકો હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને અપની “કવ્વામિયત” કે ખિલાફ નહીં સમજા, બલકે આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને બળી દિલ્લગીકે સાથ ઉસકા ઝિક ફરમાયા કે તુમહારી નારાઝગીકા મુઝે પતા ચલ જાતા હૈ.

બીવીકે નાઝકો બરદાશત કિયા જાએ

જબ ઉમ્મુલ મુઅમિનીન હઝરત આઈશા (રદિ.) પર સંગીન તોહમત (ઈલજામ) લગાઈ ગઈ, અસ્તગ્ફિરુલ્લાહ, (અલ્લાહ અપની પનાહમેં રખ્ખે) ઔર હઝરત આઈશા (રદિ.) પર ઉસ તોહમતકી વજહસે કિયામત ગુઝર ગઈ, આં હઝરત (સ.અ.વ.) કો ભી ઝાહિર હ કે ઈસ બાતકા ગમ થા કે લોગોંમેં ઈસ કિસમકી બાતેં ફૈલ ગઈ હેં, લેકિન એક મરતબા હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) ને હઝરત આઈશા (રદિ.) સે યે ફરમા દિયા કે,

અય આઈશા! દેખો બાત યે હૈ કે તુમહેં ઈતના ગમગીન હોનેકી ઝરૂરત નહીં, અગર તુમ બેખતા ઔર બેકુસૂર હો તો અલ્લાહ તઆલા ઝરૂર તુમહારી બરાઅત ઝાહિર ફરમા દેંગે, ઔર ખુદાન કરે તુમસે કોઈ કુસૂર ઔર ગલતી હુઈ હૈ તો અલ્લાહ તઆલાસે તૌબા કર લો, અલ્લાહ તઆલા મઆફ ફરમા દેંગે.

હઝરત આઈશા (રદિ.) કો યે બાત બહોત શાક (ભારી) ગુઝરી કે આપને યે દો તરફવાલી બાતેં ક્યૂં કી, કે અગર બેકુસૂર

હો તો અલ્લાહ તઆલા બરાઅત ઝાહિર ફરમા દેગા, ઔર કુસૂર હુવા હો તો તૌબા કર લો, ઈસસે માલૂમ હુવા કે આપકે દિલમેં ભી ઈસ બાતકા હલકાસા શક હૈ કે મુઝસે કોઈ ગલતી હુઈ હોગી, સુનાંયે હઝરત આઈશા (રદિ.) કો ઈસ બાતકા બહોત સખ્ત સદમા હુવા, ઔર સદમેસે નિઢાલ હોકર લેટ ગઈ, ઔર ઈસી હાલમેં અલ્લાહ તઆલાકી તરફસે બરાઅતકી આયતેં નાઝિલ હુઈ. ઉસ વક્ત ઘરમેં હઝરત અબૂબક સિદ્દીક (રદિ.) ભી મૌજૂદ થે, જબ યે આયતેં સુનીં તો હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) ભી બહોત ખુશ હુએ ઔર હઝરત અબૂબક (રદિ.) ભી બહોત ખુશ હુએ ઔર ફરમાયા કે અબ ઈન્શા અલ્લાહ યે સારા બોહતાન ખત્મ હો જાએગા. ઉસ વક્ત હઝરત અબૂબક (રદિ.) ને હઝરત આઈશા (રદિ.) સે ફરમાયા કે ખુશખબરી સુન લો, અલ્લાહ તઆલાને તુમહારી બરાઅતમેં આયતેં નાઝિલ ફરમા દી, ઔર અબ ખળી હો જાઓ, ઔર આકર નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) કો સલામ કરો, હઝરત આઈશા (રદિ.) બિસ્તર પર લેટી હુઈ હૈં, ઔર બરાઅતકી આયતેં સુન લીં, ઔર લેટે લેટે ફરમાયા કે યે તો અલ્લાહ તઆલાકા કરમ હૈ કે ઉસને મેરી બરાઅત નાઝિલ ફરમા દી, લેકિન મેં અલ્લાહકે સિવા કિસીકા શુક અદા નહીં કરતી. ક્યૂંકે આપ લોગોંને તો અપને દિલમેં યે શક પૈદા કર લિયા થા કે શાયદ મુઝસે ગલતી હુઈ હૈ. (બુખારી શરીફ)

દેખનેમેં હઝરત આઈશા સિદ્દીકા (રદિ.) ને હુઝૂરે પાક (સ.અ.વ.) કે સામને બળે હોનેસે એઅરાઝ ફરમાયા, લેકિન આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને ઉસકો બુરા નહીં સમઝા, ઈસ લિયે કે યે નાઝ કી બાત થી, જો હઝરત આઈશા (રદિ.) કી તરફસે પેશ આઈ.

યે નાઝ હકીકતમેં ઉસ દોસ્તીકા નામ હૈ, ઈસ લિયે મિયાં બીવીકે દરમિયાન સિર્ફ હાકિમિયત ઓર મહકૂમિયતકા રિશ્તા નહીં હૈ બલ્કે દોસ્તીકા ભી રિશ્તા હૈ. ઓર ઉસ દોસ્તીકા હક યે હૈ કે ઈસ કિસમકે નાઝકો બરદાશત કિયા જાએ, યહાં તક કે જહાં બાત બિલકુલ ગલત હો ગઈ વહાં આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને નાગવારી ઓર ગુસ્સેકા ભી ઈઝહાર ફરમાયા, લેકિન ઈસ કિસમકી નાઝકી બાતોંકો હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) ને ગવારા ફરમાયા.

બીવીકી દિલજોઈ સુન્નત હૈ

ઓર દોસ્તીકા હક ઈસ તરહ અદા ફરમાયા કે કહાં નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) કે મકામાત ઓર બુલંદ દરજેકી હર વક્ત અલ્લાહ તઆલાકે સાથ તઅલ્લુક કાઈમ હૈ, ઓર ગુફતગૂ હો રહી હૈ લેકિન ઉસકે સાથ સાથ અઝ્વાજે મુતહ્હરાત (પાક બીવીયોં) કે સાથ દિલદારી ઓર દિલજોઈ ઓર હુસ્ને સુલૂકકા યે આલમ થા કે રાતકે વક્ત હઝરત આઈશા (રદિ.) કો ગ્યારહ ઓરતોંકા કિસ્સા સુના રહે હૈં કે યમનકે અંદર ગ્યારહ ઓરતેં થીં, ઉનહોંને આપસમેં યે તય કિયા થા કે વો સબ એક દૂસરેકો અપને અપને શૌહરકી હકીકી ઓર વાકઈ હાલત બયાન કરેંગી, યાની હર ઓરત યે બતાએગી કે ઉસકા શૌહર કેસા હૈ? ઉસકી સિફતેં ક્યા હૈં? ઉન ગ્યારહ ઓરતોંને અપને શૌહરોંકી સિફતેં કિસ વઝહત (તફ્સીલ) ઓર અચ્છે તરીકેકે સાથ બયાન કી હૈં કે સારી અદબી લતાફતેં ઉસ પર ખત્મ હૈં. વો સારા કિસ્સા હઝરત આઈશા (રદિ.) કો સુના રહે હૈં.

(શમાઈલે તિરમિઝી)

બીવીકે સાથ હંસી મઝાક સુન્નત હૈ

એક મરતબા આં હઝરત (સ.અ.વ.) હઝરત સૌદા (રદિ.) કે ઘરમેં મુકીમ થે, ઓર ઉનકી બારીકા દિન થા, હઝરત આઈશા (રદિ.) ને હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે લિયે એક હલવા પકાયા ઓર હઝરત સૌદા (રદિ.) કે ઘર પર લાઈ, ઓર લાકર હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) કે સામને રખ દિયા ઓર હઝરત સૌદા ભી સામને બૈઠી હુઈ થીં, ઉનસે કહા કે આપ ભી ખાઓ, હઝરત સૌદા (રદિ.) કો યે બાત ગિરાં ગુઝરી કે જબ હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) મેરે ઘરમેં થે ઓર મેરી બારીકા દિન થા તો ફિર યે હલવા પકાકર ક્યું લાઈ? ઈસ લિયે હઝરત સૌદા (રદિ.) ને ઈન્કાર કર દિયા કે મૈં નહીં ખાતી, હઝરત આઈશા (રદિ.) ને ફરમાયા કે યે હલવા ખાઓ, ઓર અગર નહીં ખાઓગી તો ફિર યે હલવા તુમહારે મુંહ પર મલ દૂંગી, હઝરત સૌદા (રદિ.) ને ફરમાયા કે મૈં તો નહીં ખાઉંગી, યુનાંયે હઝરત આઈશા (રદિ.) ને થોડાસા હલવા ઉઠાકર હઝરત સૌદા (રદિ.) કે મુંહ પર મલ દિયા. અબ હઝરત સૌદા (રદિ.) ને હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) સે શિકાયત કી કે યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! ઈન્હોંને મેરે મુંહ પર હલવા મલ દિયા હૈ, હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે કુરઆન કરીમમેં આયા હૈ કે,

“વ જઝાઉ સય્યિઅતિન્ સય્યિઅતુમ્ મિખ્લુહા.”

યાની કોઈ શખ્સ અગર તુમહારે સાથ બુરા સુલૂક કરે તો તુમ ભી બદલેમેં ઉસકે સાથ બુરા સુલૂક કર સકતે હો, અબ અગર ઈન્હોંને તુમહારે મુંહ પર હલવા મલ દિયા હૈ તો તુમ ભી ઈનકે

ચેહરે પર હલવા મલ દો, યુનાંચે હઝરત સૌદા (રદિ.) ને થોડાસા હલવા ઉઠાકર હઝરત આઈશા (રદિ.) કે ચેહરે પર મલ દિયા, અબ દોનોંકે ચેહરે પર હલવા મલા હુવા હૈ ઓર યે સબ હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) કે સામને હો રહા હૈ.

ઈતનેમેં દરવાઝે પર દસ્તક હુઝૂ, પૂછા કૌન હૈ? માલૂમ હુવા કે હઝરત ફારૂકે આઝમ (રદિ.) તશરીફ લાએ હૈં (શાયદ ઉસ વક્ત તક પરદેકે અહકામ નહીં આએ થે) જબ આપને યે સુના કે હઝરત ઉમર તશરીફ લાએ હૈં તો આપને ફરમાયા કે તુમ દોનોં જલ્દી જાકર ચેહરે ધો લો, ઈસ લિયે કે ઉમર આ રહે હૈં. યુનાંચે દોનોંને જાકર અપના ચેહરા ધોયા. (મજમૂઝ ઝવાઈદ)

વો ઝાત જિસકા હર આન અલ્લાહ જલ્લ જલાલુહુકે સાથ રાબતા કાઈમ હૈ, જિસકી હર વક્ત અલ્લાહ તઆલાકે સાથ ગુફતગૂ હો રહી હૈ, ઓર “વહી” આ રહી હૈ, ઓર અલ્લાહ તઆલાકી હુઝૂરીકા વો મકામ હાસિલ હૈ જો ઈસ રૂએ ઝમીન પર કિસી ઓરકો હાસિલ નહીં હો સકતા, લેકિન ઈસકે બાવજૂદ અપની બીવીયોંકે સાથ યે અંદાઝ ઓર ઉનકી દિલદારીકા ઈતના ખ્યાલ હૈ.

મકામે “હુઝૂરી”

હમ ઓર આપ ઝબાનસે “હુઝૂરી” કા લફઝ બોલ દેતે હૈં, લેકિન ઈસકી હકીકત હમેં માલૂમ નહીં, અગર કોઈ શખ્સ ઈસકા મઝા ચખ લે તો ઉસકો પતા લગેગા કે યે ક્યા ચીઝ હૈ, હમારે હઝરત ડાક્ટર અબ્દુલ હય સાહબ (રહ.) ફરમાયા કરતે થે કે કભી કભી અલ્લાહ તઆલાકે સાથ હુઝૂરીકા ખ્યાલ ઈસ

हरज बण्ड जाता है के उसकी वजहसे अल्लाह तआलाके बाज बंदे औसे हैं के वो पांव फैला कर नहीं सो सकते, लेट नहीं सकते, ईस लिये के हर वक्त अल्लाह तआलाके सामने छोनेका अहसास है, और जब अपना बणा सामने छो तो कोई शप्स पांव फैलाकर लेटेगा? हरगिज नहीं लेटेगा. इसी तरह अल्लाह तआलाके छाजिर छोनेका अहसास और ज्याल ईस हरज बण्ड जाता है के ईन्सान पांव फैलाकर लेट नहीं सकता, ईस लिये जिस जातको “हुजूरी” का ईतना बणा मकाम हासिल हो जो दुनियामें किसी और को नहीं हो सकता, वो पाक बीवीयोंके साथ किस तरह हंसी मजाके मामलात कर लेते हैं? ये मकाम सिर्फ ओक पैगंबर ही को हासिल हो सकता है.

वरना घर बरबाद हो जायेगा

बहरहाल! यूँके अल्लाह तआलाने मर्द को “कव्वाम” बनाया है ईस लिये फैसला उसीका मानना होगा, हां तुम अपनी राय और मश्वरा दे सकती हो, और हमने मर्दको ये छिदायत बी दे रखी है के वो जहां तक मुमकिन हो तुमहारी दिलदारीका ज्याल बी करे, लेकिन फैसला उसीका होगा, ईस लिये अगर ये बात जहनमें न हो, और बेगम साहिबा ये चाहें के हर मामलेमें फैसला मेरा यले और मर्द कव्वाम न बने, मैं कव्वाम बन जाऊँ तो ये सूरत इतरतके खिलाफ है, शरीअतके खिलाफ है, अकलके खिलाफ है, और ईन्साफके खिलाफ है, और ईसका नतीजा घरकी बरबादीके सिवा और कुछ नहीं होगा.

ઔરતકી જિમ્મેદારિયાં

અલ્લામા નવવી (રહ.) ને આગે ફરમાયા કે,
 “ફસ્સાલિહાતુ કાનિતાતુન્ હાફિઝાતુલ્ લિલ્લૈબિ બિમા
 હફિઝલ્લાહુ.”

ફરમાયા કે નેક ઔરતોંકા કામ ક્યા હૈ? નેક ઔરતોંકા કામ
 યે હૈ કે વો “કાનિતાત” હૈ, યાની અલ્લાહકી ઈતાઅત કરનેવાલી,
 અલ્લાહને જો હુકૂક શૌહરકે આઈદ કિયે હૈ ઉન હુકૂકકો સહીહ
 તૌર પર બજા લાનેવાલી ઔર શૌહરકી ગૈર મૌજૂદગીમેં શૌહરકે
 ઘરકી હિફાઝત કરનેવાલી, યે અલ્લાહ તબારક વ તઆલાને
 ઔરતકા લાઝમી વસ્ફ કરાર દિયા, ઔર ઉસકે જિમ્મે યે ફરીઝા
 આઈદ કિયા કે જબ શૌહર ઘરમેં મૌજૂદ ન હો તો ઉસ વક્ત વો
 ઉસકે ઘરકી હિફાઝત કરે, ઘરકી હિફાઝતકા મતલબ યે હૈ કે અવ્વલ
 તો ખુદ અપની હિફાઝત કરે કે કિસી ગુનાહમેં મુબતલા ન હો.
 ઔર શૌહરકા જો માલ ઔર સામાન હૈ ઉસકી હિફાઝત કરે, ઈસ
 લિયે ઉસકી હિફાઝતકી જિમ્મેદારી બીવી પર આઈદ હોતી હૈ, યુનાંચે
 હદીસ શરીફમેં હૈ કે,

“ ઔરત અપને શૌહરકે ઘરકી નિગેહબાન હૈ, યાની ઉસકે
 માલ વ દૌલતકી હિફાઝત ઔરતકી જિમ્મેદારી હૈ, જૈસા કે મૈંને
 અર્ઝ કિયા કે અકસર હાલાતમેં ઔરતકે જિમ્મે ખાના પકાના વાજિબ
 નહીં હોતા, લેકિન શૌહરકે ઘરકી હિફાઝત ઔર ઉસકે માલ વ
 સામાનકી ઈસ તરહ હિફાઝત કે વો માલ બેજા ખર્ચ ન હો, કુરઆન
 કરીમને યે ઉસકી જિમ્મેદારી કરાર દી હૈ.

जिंदगी कानूनके पुरस्कृत अल्लुकसे नहीं गुजर सकती

ये जो मैंने कहा है औरतके जिम्मे जाना पकानेकी जिम्मेदारी नहीं है, वो तो एक कानूनकी बात थी, लेकिन जिंदगी कानूनके पुरस्कृत अल्लुकसे नहीं चल सकती, इस लिये जिस तरह कानूनमें औरतके जिम्मे जाना पकाना नहीं है, इसी तरह अगर औरत बीमार हो जाये तो कानूनमें शौहरके जिम्मे उसका इलाज कराना या इलाजके लिये जरूरी देना भी जरूरी नहीं, और कानूनमें शौहरके जिम्मे ये भी नहीं है कि वो औरतको उसके मां-बापके घर मुलाकातके लिये ले जाये करे, और न ये जरूरी है कि जब औरतके मां-बाप अपनी बेटीसे मुलाकातके लिये आये तो उनको घरमें बिठाये, बड़े कुकुराये किरामने यहां तक लिप्पा है कि हफ्तामें सिर्फ़ एक दिन औरतके मां-बाप आये और दूरसे मुलाकात और जियारत करके चले जायें, घरमें बिठाकर मुलाकात कराना शौहरकी जिम्मेदारी नहीं, इस लिये अगर कानूनके पुरस्कृत अल्लुककी बुनियाद पर जिंदगी बसर होनी शुरू हो जाये तो दोनोंका घर बरबाद हो जाये, बात जब चलती है जब दोनों मियां बीवी कानूनकी बातसे आगे बढ़कर रसूलुल्लाह (स.अ.व.) की सुन्नतकी पैरवी करें, और बीवी अज़वाजे मुतल्लहात (नबीअे पाक स.अ.व. की बीवीयों) की सुन्नतकी पैरवी करे.

बीवीके दिलमें शौहरके पैसेका दर्द हो

हजरत थानवी (रह.) ने तकरीरोंमें जिक्र किया कि औरतके फराईजमें दायिल है कि उसके दिलमें शौहरके पैसेका दर्द

હો, શૌહરકા પૈસા ગલત જગહ પર બિલા વજહ ખર્ચ ન હો, ઔર ફુઝૂલ ખર્ચીમેં ઉસકા પૈસા ઝાએઝ ન હો, યે ચીઝ ઔરતકે ફરાઈઝમેં દાખિલ હૈ. યે ન હો કે શૌહરકા પૈસા દિલ ખોલકર ખર્ચ ક્રિયા જા રહા હૈ, યા ઘરકો નૌકરાનિયોં પર છોળ દિયા ગયા હૈ, વો જિસ તરહ ચાહ રહી હૈં કર રહી હૈં, અગર કોઈ ઔરત એસા કરતી હૈ તો યે કાનૂની ફરાઈઝકે ખિલાફ કર રહી હૈ.

એસી ઔરત પર ફરિશતોંકી લાનત

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) રિવાયત ફરમાતે હૈં કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે જબ કોઈ મર્દ અપની બીવીકો અપને બિસ્તરકી તરફ બુલાએ ઔર યે મિયાં બીવીકે મખ્સૂસ તઅલ્લુકાતકી તરફ ઈશારા હૈ, યાની શૌહર અપની બીવીકો ઈન તઅલ્લુકાતકો કાઈમ કરનેકે લિયે બુલાએ, ઔર વો ઔરત ન આએ, યા એસા તરીકા ઈખ્તિયાર કરે જિસસે શૌહરકા વો મન્શા પૂરા ન હો, ઔર ઉસકી વજહસે શૌહર નારાઝ હો જાએ, તો સારી રાત સુબહ તક ફરિશ્તે ઉસ ઔરત પર લાનત ભેજતે રેહતે હૈં કે ઉસ ઔરત પર ખુદાકી લાનત હો. ઔર લાનતકે માઅના યે હૈં કે અલ્લાહ તઆલાકી રહમત ઉસકો હાસિલ નહીં હોગી. ઈસકા મન્શા હકીકતમેં યે હૈ કે તુમહારે ઔર તુમહારે શૌહરકે દરમિયાન જો તઅલ્લુક હૈ વો દુરૂસ્ત હો જાએ, ઔર ઉસ દુરૂસ્તગીકા એક લાઝમી હિસ્સા યે હૈ કે તુમારે ઝરીએ શૌહરકો ઈફ્ફત હાસિલ હો, પાક દામની હાસિલ હો, નિકાહકા બુન્યાદી મકસદ યે હૈ કે પાક દામની હાસિલ હો, ઔર નિકાહકે બાદ શૌહરકો [સી ઔર તરફ દેખનેકી ઝરૂરત ન રહે, ઈસ લિયે તુમહારે ઝિમ્મે યે ફરજ આઈદ હોતા હૈ કે

ઈસ મઆમલેમેં તુમહારી તરફસે કોઈ કોતાહી ન હો, અગર કોતાહી હોગી તો ફિર ફરિશ્તોંકી તરફસે તુમ પર લાનત હોતી રહેગી.

દૂસરી રિવાયતકે અલફાઝ યે હૈં કે,

અગર કોઈ ઔરત અપને શૌહરકા બિસ્તર છોડકર રાત ગુઝારે તો ઉસ પર ફરિશ્તે લાનત કરતે રેહતે હૈં, યહાં તકકે સુબહ હો જાએ, અબ આપ અંદાઝા લગાએ કે હદીસ શરીફમેં એક છોટી બાત કહી ગઈ હૈં કે અગર શૌહરને બીવીકો ઈસ કામકે લિયે દાવત દી હૈં ઔર વો ઈન્કાર કરે, યા એસા તર્જો અમલ (તરીકા) ઈજ્તિયાર કરે જિસસે શૌહરકા મન્શા પૂરા ન હો સકે તો સારી રાત લાનત હોતી રેહતી હૈં, ઔર શૌહરકી ઈજાઝત ઔર શૌહરકી મરજીકે બગૈર ઔરત ઘરસે બાહિર ચલી જાએ તો જબ તક વો ઘરસે બાહિર રહેગી અલ્લાહ તઆલાકે ફરિશ્તોંકી લાનત હોતી રહેગી, ઈન તમામ મઆમલાતકી નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને તફસીલકે સાથ એક એક ચીઝ બયાન ફરમા દી, ઈસ લિયે કે યે ચીઝેં ઝઘડે ઔર ફસાદકા સબબ હોતી હૈં.

શૌહરકી ઈજાઝતસે નફલી રોઝા રખ્ખે

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) રિવાયત કરતે હૈં કે હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે કિસી ઔરતકે લિયે હલાલ નહીં કે વો અપુને શૌહરકી મૌજૂદગીમેં રોઝા રખ્ખે, મગર શૌહરકી ઈજાઝતસે. યાની કિસી ઔરતકે લિયે નફલી રોઝા રખના શૌહરકી ઈજાઝતકે બગૈર હલાલ નહીં, નફલી ઈબાદતકે કિતને ફઝાઈલ હદીસોંમેં બયાન કિયે હૈં લેકિન ઔરત શૌહરકી ઈજાઝતકે બગૈર રોઝા નહીં રખ સકતી, ઈસ લિયેકે હો સકતા હૈં.

કે દિનકે વક્ત રોઝેસે હોનેકી વજહસે શૌહરકો તકલીફ હો, ઈસ લિયે પેહલે શૌહરસે ઈજાઝત લે લે, લેકિન શૌહરકો યાહિયે કે વો બિલા વજહ બીવીકો નફલી રોઝેસે મના ન કરે, બલકે રોઝેકી ઈજાઝત દે દે, કભી કભી મિયાં બીવીકે દરમિયાન ઈસ બાત પર ઝઘડા હો જાતા હૈ કે બીવી કેહતી હૈ કે મੈં રોઝા રખના યાહતી હૂં ઓર શૌહર કેહતા હૈ કે મੈં ઈજાઝત નહીં દેતા, ઈસ લિયે મદકો યાહિયે કે વો બિલા વજહ ઈસ ફઝીલતકો હાસિલ કરનેસે બીવીકો મના ન કરે, લેકિન ઓરતકે લિયે બિલા ઈજાઝત રોઝા રખના જાઈઝ નહીં, અગર શૌહર ઈજાઝત નહીં દેતા તો ઓરત વો નફલી રોઝા છોળ દે, ઈસ લિયે કે શૌહરકી બાત માનના ઝિયાદા ઝરૂરી હૈ.

શૌહરકી બાત માનના નફલી ઈબાદત પર મુકદ્દમ હૈ

ઈસસે માલૂમ હુવા કે અલ્લાહ ઓર અલ્લાહકે રસૂલ (સ.અ.વ.) ને શૌહરકી ઈતાઅતકો તમામ નફલી ઈબાદતોં પર ફૌકિયત અતા ફરમાઈ હૈ, ઈસ લિયે જો સવાબ ઉસ ઓરતકો રોઝા રખકર મિલતા હૈ અબ શૌહરકી ઈતાઅત કરનેમૈં ઉસસે ઝિયાદા સવાબ મિલેગા, ઓર વો ઓરત યે ન સમઝે કે મੈં રોઝેસે મેહરૂમ હો ગઈ, ઈસ લિયે કે વો યે સોચે કે રોઝા કિસ લિયે રખ રહી થી? રોઝા તો ઈસ લિયે રખ રહી થી કે સવાબ મિલેગા, ઓર અલ્લાહ તઆલા રાઝી હોંગે, ઓર અલ્લાહ તઆલા યે ફરમા રહે હૈં કે મૈં ઉસ વક્ત તક રાઝી નહીં હૂંગા જબ તક તેરા શૌહર તુઝસે રાઝી

નહીં હોગા, ઈસ લિયે જો સવાબ તુમહેં રોઝા રખકર મિલતા, વોહી રોઝેકા સવાબ ખાને પીનેકે બાદ ભી મિલેગા, ઈન્શા અલ્લાહ.

ઘરકે કામકાજ પર અજ્ઞ વ સવાબ

બાઝ મરતબા હમ લોગોંકે ઝહનમેં યે હોતા હૈ કે યે મિયાં બીવીકે તઅલ્લુકાત એક દુનિયાવી કિસમકા મઆમલા હૈ, ઔર યે સિર્ફ નફ્સાની ખ્વાહિશાતકી તકમીલકા મઆમલા હૈ, એસા હરગિઝ નહીં હૈ બલ્કે યે દીની મઆમલા ભી હૈ, ઈસ લિયે કે અગર ઔરત યે નિય્યત કર લે કે અલ્લાહ તઆલાને મેરે ઝિમ્મે યે ફરીઝા આઈદ કિયા હૈ, ઔર ઈસ તઅલ્લુકકા મક્સદ શૌહરકા ખુશ કરના હૈ, ઔર શૌહરકો ખુશ કરનેકે વાસ્તેસે અલ્લાહ તઆલાકો ખુશ કરના હૈ, તો ફિર યે સારા અમલ સવાબ બન જાતા હૈ, ઘરકા જો કામ ઔરતેં કરતી હેં, ઔર ઉસમેં નિય્યત શૌહરકો ખુશ કરનેકી હૈ, તો સુબહસે શામ તક વો જિતના કામ કર રહી હેં વો સબ અલ્લાહ તઆલાકે યહાં ઈબાદતમેં લિખ્ખા જાતા હૈ, ચાહે વો ખાના પકાના હો, યા બચ્ચોંકી તરબિયત હો, યા શૌહરકા ખ્યાલ હો, યા શૌહરકે સાથ ખુશદિલીકી બાતેં હોં, ઈન સબ પર અજ્ઞ સિખમા જા રહા હૈ બશર્તકે નિય્યત દુરૂસ્ત હો.

જિન્સી ખ્વાહિશકો પૂરા
કરને પર અજ્ઞ વ સવાબ

ઔર ઈસ મૌઝૂઅ પર બિલકુલ સરીહ (સ્પષ્ટ) હદીસ મીજૂદ હૈ કે હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે

મિયાં બીવીકે જો આપસી તઅલ્લુકાત હોતે હૈં, અલ્લાહ તઆલા ઉન પર ભી અજ અતા ફરમાતે હૈં, સહાબએ કિરામને સવાલ કિયા કે યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! વો તો ઈન્સાન અપની નફસાની ખ્વાહિશાતકે તહત કરતા હૈ, ઉસ પર ક્યા અજ? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે અગર વો ઈન્સાન ઉન નફસાની ખ્વાહિશાતકો ના જાઈઝ તરીકેસે પૂરા કરે તો ઉસ પર ગુનાહ હોતા યા નહીં? સહાબએ કિરામને અર્જ કિયા, યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! ગુનાહ ઝરૂર હોતા, આપને ફરમાયા કે ચૂંકે મિયાં બીવી ના જાઈઝ તરીકેકો છોળકર જાઈઝ તરીકેસે નફસાની ખ્વાહિશાતકો મેરી વજહસે ઓર મેરે હુકમકે માતહત કર રહે હૈં ઈસ લિયે ઉસ પર ભી સવાબ હોગા. (મુસ્નદે અહમદ)

અલ્લાહ તઆલા દોનોંકો રહમતકી નિગાહસે દેખતે હૈં

એક હદીસ જો મૈંને ખુદ તો નહીં દેખી લેકિન હઝરત થાનવી (રહ.) કે મવાઈઝમેં યે હદીસ પળી હૈ ઓર હઝરત થાનવી (રહ.) ને કઈ જગહ ઈસ હદીસકા ઝિક ફરમાયા. વો હદીસ યે હૈ કે શૌહર બાહિરસે ઘરકે અંદર દાખિલ હુવા ઓર ઉસને મોહબ્બતકી નિગાહસે બીવીકો દેખા ઓર બીવીને મોહબ્બતકી નિગાહસે શૌહરકો દેખા તો અલ્લાહ તઆલા દોનોંકો રહમતકી નિગાહસે દેખતે હૈં, ઈસ લિયે યે મિયાં બીવીકે તઅલ્લુકાત સિર્ફ દુનિયાવી કિસ્સાં નહીં હૈ, યે આખિરત ઓર જન્નત વ જહન્નમ બનાનેકા રાસ્તા ભી હૈ.

કઝા રોઝોમેં શૌહરકી રિઆયત

તિરમિઝી શરીફમેં હદીસ હૈ હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈ કે રમઝાનકે મહીનેમેં તબઈ મજબૂરીકી વજહસે જો રોઝે મુઝસે કઝા હો જાતે થે, મૈં આમ તૌર પર ઉન રોઝોંકો આનેવાલે શાબાનકે મહીનેમેં રખ્યા કરતી થી યાની તકરીબન ગ્યારહ મહીને બાદ, યે મૈં ઈસ લિયે કરતી થી કે શાબાનમેં આં હઝરત (સ.અ.વ.) ભી કસરતસે રોઝે રખ્યા કરતે થે. ઈસ લિયે અગર ઉસ ઝમાનેમેં મૈં ભી રોઝેસે હૂંગી ઓર આપ ભી રોઝેસે હોંગે તો યે સૂરત ઝિયાદા બેહતર-હૈ, બનિસ્બત ઈસકે કે મૈં રોઝેસે હૂં ઓર આપકા રોઝા ન હો, હાલાંકે વો નફલી રોઝે નહીં થે, બલ્કે રમઝાનકે કઝા રોઝે થે, ઓર કઝા રોઝોંકે બારેમેં હુકમ યે હૈ કે ઉનકો જિતના જલ્દી હો સકે, અદા કર લેને ચાહિયે, લેકિન હઝરત આઈશા (રદિ.) સિર્ફ આપકી તકલીફકે ખ્યાલસે શાબાન તક મુઅખ્ખર (લેટ) ફરમાતી થી. (મુસ્લિમ શરીફ)

બીવી ઘરમેં આનેકી ઈજાઝત ન દે

ઈસ હદીસકા અગલા જુમ્લા યે ઈરશાદ ફરમાયા કે,
યાની ઓરતકે ઝિમ્મે યે ભી ફર્જ હૈ કે શૌહરકે ઘરમેં કિસીકો શૌહરકી ઈજાઝતકે બગૈર દાખિલ હોનેકી ઈજાઝત ન દે, યા કિસી ઐસે શખ્સકો ઘરકે અંદર આનેકી ઈજાઝત દેના જિસકો શૌહર નાપસંદ કરતા હો, યે ઓરતકે લિયે બિલકુલ નાજાઈઝ ઓર હરામ હૈ, એક દૂસરી હદીસમેં ઈસ બાતકો ઓર ઝિયાદા તફસીલસે બયાન ફરમાયા કે,

યાદ રખો, તુમહારા તુમહારી બીવીયોં પર ભી કુછ હક હૈ, ઔર તુમહારી બીવીયોંકા તુમ પર કુછ હક હૈ. યાની દોનોંકે ઝિમ્મે એક દૂસરેકે હુકૂક હૈં. ઔર દોનોંકે હુકૂકકી હિફાઝત ઔર પાસદારી એક દૂસરે પર ઝરૂરી હૈ. વો હુકૂક ક્યા હૈં? વો યે હૈં કે : અય મરદો! તુમહારા હક ઈન બીવીયોં પર યે હૈ કે વો તુમહારે બિસ્તરોંકો ઐસે લોગોંકો ઈસ્તેમાલ ન કરને દેં જિનહેં તુમ ના પસંદ કરતે હો, ઔર તુમહારે ઘરમેં ઐસે લોગોંકો આનેકી ઈજાઝત ન દેં, જિનકા આના તુમ નાપસંદ કરતે હો, યહાં દો હક બયાન ફરમાએ. એક યે કે બીવીકે ઝિમ્મે યે ફર્જ હૈ કે વો ઘરકે અંદર કિસી ઐસે શખ્સકો આને ન દે જિસકે આનેકો શૌહર નાપસંદ કરતા હો, યહાં તક કે અગર બીવીકે કિસી રિશ્તેદારકા ઘરમેં આના શૌહરકો નાપસંદ હો તો ઈસ સૂરતમેં અપને રિશ્તેદારોંકો ભી ઘરમેં આનેકી ઈજાઝત દેના જાઈઝ નહીં, ઔર માં બાપકો ભી સિર્ફ ઈતની ઈજાઝત હૈ કે હફતેમેં એક મરતબા આકર બેટીકી સૂરત દેખ લેં, ઈસસે તો શૌહર ઉનકો રોક નહીં સકતા, લેકિન ઉનકે લિયે ભી શૌહરકી ઈજાઝતકે બગૈર ઘરમેં ઠહેરના ઔર રેહના જાઈઝ નહીં, ઈસ લિયે કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને સાફ લફઝોંમેં ફરમાયા કે જિનકો તુમ નાપસંદ કરતે હો ઉનકો આનેકી ઈજાઝત ન દો, યાહે વો કોઈ ભી હો.

ઔર દૂસરા જુમ્લા યે ઈરશાદ ફરમાયા કે વો બીવીયાં તુમહારે બિસ્તરોંકો ઐસે લોગોંકો ઈસ્તેમાલ કરનેકી ઈજાઝત ન દેં, જિનકો તુમ નાપસંદ કરતે હો, બિસ્તરકે ઈસ્તેમાલમેં સબ ચીઝેં દાખિલ હૈં, યાની બિસ્તર પર બૈઠના, બિસ્તર પર લેટના, બિસ્તર પર સોના યે સબ ઈસમેં દાખિલ હૈં.

હઝરત ઉમ્મે હબીબાકા ઈસ્લામ લાના

ઉમ્મુલ મુઅમિનીન હઝરત ઉમ્મે હબીબા (રદિ.) હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) કી પાક બીવી હૈં, હઝરાતે સહાબએ કિરામકે વાકિઆતકે અંદર નૂર ભરા હુવા હૈ, યે હઝરત ઉમ્મે હબીબા (રદિ.) હઝરત અબૂ સુફ્યાન (રદિ.) કી બેટી હૈં જિનહોંને તકરીબન ઈક્કીસ સાલ હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) કી મુખાલિફતમેં ગુઝારે, ઔર હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે ખિલાફ જંગેં લડી ઔર મક્કા મુકર્રમાકે સરદારોંમેંસે થે ઔર આખિરમેં મક્કા ફતહ હો જાનેકે મૌકે પર મુસલમાન હોકર સહાબી બન ગએ, ઔર યે અલ્લાહ તઆલાકી કુદરતે કામિલાકા કરિશમા થા કે કાફિરોંકે ઈતને બળે સરદારકી બેટી હઝરત ઉમ્મે હબીબા (રદિ.) ઔર ઉનકે શૌહર દોનોં મુસલમાન હો ગએ, બાપ મુસલમાનોંકી મુખાલિફત ઔર ઉનકે સાથ દુશ્મનીમેં લગા હુવા હૈ, ઔર બેટી ઔર દામાદ દોનોંકે મુસલમાન હોનેસે અબૂ સુફ્યાનકે કલેજે પર છુરી ચલતી થી ઔર ઉનકો બેટી ઔર દામાદકા મુસલમાન હોના બરદાશત નહીં હોતા થા, યુનાંચે ઉનકો તકલીફેં પહોંચાને પર લગે રેહતે થે, ઉસ ઝમાનેમેં બહોતસે મુસલમાન કાફિરોંકી તકલીફોંસે તંગ આકર હબ્શાકી તરફ હિજરત કર ગએ થે, હબ્શાકી તરફ હિજરત કરનેવાલે મુસલમાનોંમેં હઝરત ઉમ્મે હબીબા (રદિ.) ઔર ઉનકે શૌહર ભી થે, યે દોનોં વહાં જાકર રેહને લગે, લેકિન અલ્લાહ તઆલાકી મશિયતકે અજીબો ગરીબ અંદાઝ હૈં, જબ હઝરત ઉમ્મે હબીબા (રદિ.) ને અપને શૌહરકે સાથ હબ્શામેં કિયામ કિયા તો કુછ દિનોંકે બાદ ઉનહોંને ખ્વાબમેં દેખા કે મેરે શૌહરકી સૂરત બિલકુલ બદલ ગઈ

હૈ, ઔર બિગડ ગઈ હૈ, જબ યે બેદાર હુઈ તો ઉનકો અંદેશા હુવા કે કહીં એસા તો નહીં કે મેરે શૌહરતે દીન વ ઈમાન પર કુછ ખલલ આ જાએ, ઉસકે બાદ જબ કુછ દિન ગુઝરે તો ઉસ ખ્વાબકી તાબીર સામને આ ગઈ ઔર યે હુવા કે ઉનકે શૌહર એક ઈસાઈકે પાસ જાયા કરતે થે. ઉસકે પાસ જાનેકે નતીજેમેં દિલસે ઈમાન નિકલ ગયા. ઔર ઈસાઈ બન ગએ.

અબ હઝરત ઉમ્મે હબીબા (રદિ.) પર તો બિજલી ગિર ગઈ, ઈસ્લામકી ખાતિર માં-બાપકો છોળા, વતનકો છોળા, સારે અજીઝ વ કરીબી લોગોંકો છોળા, ઔર આકર ઈસ અજનબી શહેરમેં ઠેહરે, ઔર લે દેકર એક શૌહર જો હમદદ ઔર દમસાઝ હો સકતા થા, વો કાફિર હો ગયા, અબ ઉન પર તો કિયામત ગુઝર ગઈ, ઔર કુછ દિનોકે બાદ ઉનકે શૌહરકા ઉસી હાલતમેં ઈન્તિકાલ હો ગયા, અબ યે હબ્શાકે અંદર બિલકુલ અકેલી રેહ ગઈ, કોઈ પૂછને વાલા નહીં.

હુઝૂર (સ.અ.વ.) સે નિકાહ

ઉધર હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) કો મદીનામેં ઈસકી ખબર મિલા કે ઉનકે શૌહર ઈસાઈ બનકર ઈન્તિકાલ કર ગએ હૈં, ઔર હઝરત ઉમ્મે હબીબા અજનબી જગહમેં અકેલી ઔર તન્હા હૈં, તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને હબ્શાકે બાંદશાહ નજજાશીકો પૈગામ ભેજા કે ચૂંકે ઉમ્મે હબીબા અજનબી જગહમેં અકેલી ઔર તન્હા હૈં, ઉનકો મેરી તરફસે નિકાહકા પૈગામ દે દો, યુનાંચે નજજાશીકી મારિફત ઉનકો નિકાહકા પૈગામ ભેજા ગયા.

યુનાંચે હઝરત ઉમ્મે હબીબા (રદિ.) અપના વાકિઆ

સુનાતી હૈં કે એક દિન મૈં ઈસી બેબસીકે આલમમેં ઘરમેં બૈઠી થી, ઈતનેમેં દરવાઝે પર દસ્તક હુઈ, દરવાઝા ખોલા તો દેખા કે બાહિર એક બાંદી બળી હુઈ હૈ, હઝરત ઉમ્મે હબીબા (રદિ.) ને ઉસસે પૂછા કે કહાંસે આઈ હો? ઉસ બાંદીને જવાબ દિયા કે મુઝે હબ્શાકે બાદશાહ નજજાશીને ભેજા હૈ, (યે વોહી નજજાશી હૈં જો હુઝૂરે અકદસ સ.અ.વ. પર ઈમાન લાકર મુસલમાન હો ગએ થે) ઉનહોંને ફિર પૂછા કે ક્યું ભેજા હૈ? ઉસને જવાબ દિયા કે મુઝે ઈસ લિયે ભેજા હૈ કે આપકો હઝરત મુહમ્મદ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને નિકાહકા પૈગામ ભેજા હૈ, ઔર નજજાશી બાદશાહકી મારિફત ભેજા હૈ, હઝરત ઉમ્મે હબીબા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે જિસ વક્ત યે અલફાઝ મેરે કાનમેં પળે, ઉસ વક્ત મુઝે ઈસ કદર ખુશી ઔર હૈરત હુઈ કે મેરે પાસ ઉસ વક્ત જો કુછ ભી થા, વો મૈંને ઉઠાકર બાંદીકો દે દિયા ઔર કહા કે તૂ મેરે લિયે ઈતની અચ્છી ખબર લાઈ હૈ, ઈસ લિયે યે તેરા ઈન્આમ હૈ, ઉસકે બાદ ઉસ હાલતમેં ઈન દોનોંકે દરમિયાન નિકાહ હુવા કે હઝરત ઉમ્મે હબીબા હબશાહીમેં થી, ઔર આં હઝરત (સ.અ.વ.) મદીના મુનવ્વરામેં થે, ઔર ફિર કુછ વક્તકે બાદ આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને ઉનકો મદીના મુનવ્વરા બુલવાનેકા ઈન્તિઝામ ફરમાયા.

(અલ ઈસાબહ)

મુતઅદ્દ નિકાહોંકી વજહ

વાકિઆ યે હૈ કે આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને જો મુતઅદ્દ (અનેક) નિકાહ ફરમાએ, હકસે ના વાકિફ લોગ તો માલૂમ નહીં ક્યા ક્યા બાતેં કરતે હૈં, લેકિન હર નિકાહકે પીછે બળી અઝીમુશ્શાન

હિકમતેં હૈં, ઈસ નિકાહમેં દેખ લીજિયે કે ઉમ્મે હબીબા (રદિ.) હબ્શામેં કસ્મપુર્સીકી હાલતમેં ઝિંદગી ગુઝાર રહી થીં, કોઈ પૂછનેવાલા નહીં થા, અબ અગર આં હઝરત (સ.અ.વ.) ઉનકી ઈસ તરહ દિલદારી ન ફરમાતે તો ઉનકા ક્યા બનતા, આપને ઈસ તરીકેસે ઉનસે નિકાહ ફરમાકર ઉનકો મદીના પાક બુલવાયા.

ગૈર મુસ્લિમકી ઝબાનસે તારીફ

યે ભી આં હઝરત (સ.અ.વ.) કા કરિશ્મા ઔર મોઅજિઝા. હૈ કે જિસ વક્ત ઉમ્મે હબીબા (રદિ.) કા આં હઝરત (સ.અ.વ.) સે નિકાહ હો ગયા, તો ઈસકી ખબર મક્કા મુકર્રમામેં હઝરત અબૂ સુફ્યાનકો પહોંચી, ઔર ઉસ વક્ત હઝરત અબૂ સુફ્યાન હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે દુશ્મન ઔર કાફિર થે, જબ ઉનકો યે ખબર મિલી કે મેરી બેટીકા નિકાહ આં હઝરત (સ.અ.વ.) સે હો ગયા હૈ, ઉસ વક્ત એકં દમ ઉનકી ઝબાન પર જો કલિમા આયા, વો યે થા કે, યે ખબર તો ખુશીકી ખબર હૈ, ઈસ લિયે કે મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) ઉન લોગોંમેંસે નહીં હૈં જિનકે પૈગામકો રદ કર દિયા જાએ, ઈસ લિયે યે તો ખુશ કિસ્મતીકી બાત હૈ, કે ઉમ્મે હબીબા (રદિ.) વહાં ચલી ગઈ.

મુઆહદેકા તોડના

સુલહે હુદૈબિયાકે મૌકે પર આં હઝરત (સ.અ.વ.) ઔર હઝરત અબૂ સુફ્યાનકે દરમિયાન જંગ બંદીકા એક મુઆહદા હુવા થા, સીરતકી કિતાબોંમેં જિસકી તફસીલ મૌજૂદ હૈ, એક સાલ તક હઝરત અબૂ સુફ્યાન ઔર દૂસરે કાફિરોંને ઈસ મુઆહદેકી શરતોંકી

પાબંદી કી, લેકિન એક સાલકે બાદ ઉનહોંને અહદ તોડના શુરૂ કર દિયા, ઉસ અહદ તોડનેકે નતીજેમેં હુજૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) ને યે એલાન ફ.મા દિયા કે અબ હમ ઈસ મુઆહદેકે પાબંદ નહીં રહે, ઈસ લિયે અબ હમ જબ ચાહેંગે મક્કા મુકર્રમા પર હમલા કર દેંગે, ક્યૂંકે હમારે દુશ્મનોંને જબ અહદકા પાસ નહીં કિયા તો અબ હમ ભી ઉસકે પાબંદ નહીં રહે, ઈસ એલાનકે બાદ હઝરત અબૂ સુફ્યાનકો યે ખતરા લાહિક હો ગયા કે કિસી વક્ત ભી હુજૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) મક્કા મુકર્રમા પર હમલા કર સકતે હૈં.

આપ ઈસ બિસ્તરકે લાઈક નહીં હૈં

એક મરતબા હઝરત અબૂ સુફ્યાન શામસે વાપસ આ રહે થે, કે મુસલમાનોંને ઉનકો ઓર ઉનકે કાફલેકો ગિરફતાર કર લિયા તો હઝરત અબૂ સુફ્યાન રાતો રાત છુપ છુપાકર મદીના મુનવ્વરામેં દાખિલ હુએ ઓર યે ખ્યાલ હુવા કે મેરી બેટી તો હુજૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) કે ઘરમેં હૈં, ઈસ લિયે ઉનસે બાત કરુંગા તો શાયદ મેરી જાન બખ્શી હો જાએ, યુનાંયે યે છુપકર હઝરત ઉમ્મે હબીબા (રદિ.) કે ઘરમેં દાખિલ હો ગએ, બેટીને ઉનકા ઈસ્તિકબાલ કિયા, જિસ વક્ત યે ઘરમેં દાખિલ હુએ ઉસ વક્ત હુજૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) કા બિસ્તર ઘરમેં બિછા હુવા થા, હઝરત અબૂ સુફ્યાનને ઘરમેં દાખિલ હોકર ઉસ બિસ્તર પર બૈઠનેકા ઈરાદા કિયા, તો ઉમ્મે હબીબા (રદિ.) તેઝીસે આગે બળહીં ઓર હુજૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) કા બિસ્તર એક તરફ હટાકર લપેટકર રખ દિયા, (હઝરત) અબૂ સુફ્યાનકો બેટીકા તર્જ બળા અયંભા ઓર અજબ મેહસૂસ હુવા ઓર એક

જુમ્લા યે કહા કે,

રમલા! ક્યા યે બિસ્તર મેરે લાઈક નહીં હૈ, યા મૈં ઈસ બિસ્તરકે લાઈક નહીં હૂં?

હઝરત ઉમ્મે હબીબા (રદિ.) ને જવાબ દિયા કે :

“અબ્બા જાન! બાત યે હૈ કે ત્યાપ ઈસ બિસ્તરકે લાઈક નહીં હૈં, ઈસ વાસ્તે કે યે મુહમ્મદ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કા બિસ્તર હૈ, ઔર જો આદમી મુશરિક હો, મૈં ઉસકો અપની ઝિંદગીમૈં ઈસ બિસ્તર પર બૈઠનેકી ઈજાઝત નહીં દે સકતી.”

ઈસ પર (હઝરત) અબૂ સુફ્યાન (રદિ.) ને કહા કે,

“રમલા! મુઝે નહીં માલૂમ થા કે તુમ ઈતની બદલ જાઓગી કે અપને બાપકો ભી બિસ્તર પર બૈઠનેકી ઈજાઝત નહીં દોગી.”

હઝરત ઉમ્મે હબીબા (રદિ.) કા યે અમલ કે હઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) કે બિસ્તર પર અપને બાપકો ભી બૈઠનેસે મના ફરમાયા, યે હકીકતમૈં ઈસ હદીસ પર અમલ હૈ કે,

જિનકો તુમ નાપસંદ કરતે હો, ઉન લોગોંકો વો બીવીયાં તુમહારા બિસ્તર ઈસ્તેમાલ કરનેકી ઈજાઝત ન દેં.

(અલ ઈસાબા)

બીવી ફૌરન આ જાએ

હઝરત તલક બિન અલી (રદિ.) રિવાયત કરતે હૈં કે હુઝૂર નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે જબ મર્દ અપની બીવીકો અપની હાજતકે લિયે બુલાએ, તો ઉસ ઔરત પર વાજિબ હૈ કે વો આ જાએ, યાહે વો તન્નૂર પર ભી ક્યૂં ન હો, મુરાદ યે હૈ કે અગરયે વો ઔરત રોટી પકાનેકે કામમૈં મશગૂલ હો, ઉસ વક્ત

ભી અગર શૌહર અપની હાજત પૂરી કરનેકે લિયે ઉસકો દાવત દે ઔર બુલાએ તો વો ઈન્કાર ન કરે.

નિકાહ જિન્સી સુકૂન હાસિલ કરનેકા હલાલ રાસ્તા

ઈન સારે અહકામકા મક્સદ હકીકતમેં યે હૈ કે અલ્લાહ તઆલાને હર મર્દ વ ઔરતકે અંદર ફિતરી તૌર પર જિન્સી જઝબા ઔર ખ્વાહિશ રખ્ખી હૈ, ઔર ઉસ ફિતરી જઝબે ઔર ખ્વાહિશકી તસ્કીનકે લિયે એક હલાલ રાસ્તા તજવીઝ ફરમા દિયા હૈ, વો હૈ નિકાહકા રાસ્તા, ઔર શૌહર બીવીકે તઅલ્લુકાતમેં ઈસ ઝરૂરતકો પૂરા કરના પેહલી અહમિયતકા હામિલ હૈ, ઈસ લિયે હલાલકે સારે રાસ્તે ખોલ દિયે, તાકે કિસી ભી મર્દકો હરામ તરીકેસે ઈસ જઝબે ઔર ખ્વાહિશકી તસ્કીનકા ખ્યાલ ન હો, બીવીકો શૌહરસે તસ્કીન હો, ઔર શૌહરકો બીવીસે તસ્કીન હો, તાકે દૂસરોંકી તરફ દેખનેકી ઝરૂરત પેશ ન આએ.

નિકાહ કરના આસાન હૈ

ઈસી વાસ્તે અલ્લાહ તઆલાને નિકાહકે રિશ્તેકો બહોત આસાન બના દિયા, કે સિર્ફ મર્દ વ ઔરત મૌજૂદ હોં, ઔર દો ગવાહ મૌજૂદ હોં, ઔર વો મર્દ ઔરત ઉન ગવાહોંકી મૌજૂદગીમેં ઈજાબ વ કબૂલ કર લેં, બસ નિકાહ હો ગયા, યહાં તક કે નિકાહકા ખુત્બા પઘ્હના ભી ઝરૂરી નહીં, લેકિન ખુત્બા પઘ્હના સુન્નત હૈ. ઈસી તરહ કાઝીસે યા કિસી ઔરસે નિકાહ પઘ્હાનેકી ઝરૂરત

નહીં હૈ, અગર દૂસરેસે પળવા લે તો યે સુન્નત હૈ, લેકિન ઉસકે બગૈર ભી અગર મર્દ વ ઔરત ખુદ દો ગવાહોંકી મૌજૂદગીમેં ઈજાબ વ કુબૂલ કર લે, એક કહે કે મૈને તુમસે નિકાહ કિયા ઔર દૂસરા કહે કે મૈને કુબૂલ કિયા, બસ! નિકાહ હો ગયા. નિકાહકે લિયે ન તો મસ્જિદમેં જાનેકી ઝરૂરત હૈ ઔર ન દરમિયાનમેં તીસરે શખ્સકો ડાલનેકી ઝરૂરત હૈ, તાકે હલાલકા રાસ્તા આસાનસે આસાન હો જાએ.

બરકતવાલા નિકાહ

ઔર દૂસરી તરફ યે તાકીદ ફરમાઈ કે નિકાહકા મઆમલા ઔર નિકાહકી તકરીબ સાદગી ઔર આસાનીકે સાથ અંજામ દી જાએ, કોઈ રસ્મ, કોઈ શર્ત, કોઈ લમ્બી ચૌળી તકરીબ કરનેકી ઝરૂરત નહીં, હદીસ શરીમેં ફરમાયા કે જબ ઔલાદ બાલિગ હો જાએ તો ઉસકે નિકાહકી ફિક કરો, તાકે ઉસકો હરામકી તરફ જાનેકી ખ્વાહિશ ઔર ઝરૂરત પૈદા ન હો, ઔર હલાલકા રાસ્તા આસાન હો જાએ, એક હદીસમેં નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે,

સબસે ઝિયાદા બરકતવાલા નિકાહ વો હૈ જિસમેં બહોત ઝિયાદા આસાની હો, ઔર સાદગી હો, નિકાહકો જિતના ફૈલાયા જાએગા ઔર જિતના ઉસકે અંદર ધૂમ ધડાકા હોગા, ઉસી કદર ઉસમેં બરકત કમ હોતી ચલી જાએગી.

હઝરત અબ્દુર્રહમાન બિન ઔફકા નિકાહ

હઝરત અબ્દુર્રહમાન બિન ઔફ (રદિ.) બળે રૂતબેવાલે સહાબી હૈં ઔર અશરએ મુબશ્શરામેંસે હૈં, યાની ઉન દસ ખુશ

નસીબ સહાબામેંસે હૈં જિનકો હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) ને દુનિયા હીમેં ખુશખબરી સુના દી થી કે યે જન્નતમેં જાએંગે, એક મરતબા જબ હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) કી મજલિસમેં હાઝિર હુએ તો હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) ને દેખા કે ઉનકી કમીઝકે ઉપર ઝર્દ નિશાન ઓર રંગ લગા હુવા હૈ, આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને ઉનસે પૂછા કે તુમહારી કમીઝ પર યે ઝર્દ નિશાન કેસા લગા હુવા હૈ? ઉનહોંને જવાબમેં અર્ઝ કિયા કે યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! મૈંને એક પાતૂનસે નિકાહ કર લિયા હૈ, ઓર નિકાહકે વક્ત એક ખુશ્બૂ લગાઈ થી, ઓર યે ખુશ્બૂકા નિશાન હૈ, હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે,

અલ્લાહ તઆલા ઈસમેં તુમહારે લિયે બરકત અતા ફરમાએ વલીમા કર લો, ચાહે વો એક બકરીસે ક્યૂં ન હો.

ઈસ હદીસમેં ગૌર કરનેકી બાત હૈ કે યે હઝરત અબ્દુર્હમાન બિન ઓફ (રદિ.) અશરએ મુબશ્શરામેંસે હૈં, ઓર હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) કે ઈન્તિહાઈ કરીબી સહાબી હૈં, લેકિન નિકાહકી તકરીબમેં સિર્ફ યે નહીં કે આં હઝરત (સ.અ.વ.) કો બુલાયા નહીં, બલ્કે ઝિક તક નહીં કિયા, ઓર ફિર જબ હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) ને રંગકે બારેમેં પૂછા તો ઉસકે જવાબકે તહતમેં નિકાહકી ઈતિલા દી, ઓર નિકાહકી ખબર સુનકર હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) ને યે શિકાયત નહીં કી કે તુમ અકેલે નિકાહ કરકે બૈઠ ગએ ઓર હમેં બુલાયા તક નહીં, ઈસ લિયે કે શરીઅતને નિકાહકી તકરીબ પર સિરેસે કોઈ શર્ત ઓર કેદ નહીં લગાઈ.

આજ નિકાહકો મુશ્કિલ બના દિયા ગયા હૈ

હઝરત જાબિર (રદિ.) એક મરતબા હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમે આએ, ઓર અર્જ કિયા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! મૈને એક ખાતૂનસે નિકાહ કર લિયા હૈ. (બુખારી)

યે હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) કે બહોત કરીબી સહાબામેંસે થે, ઓર હર વક્ત હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) સે મિલતે રેહતે થે, લેકિન નિકાહમેં શરીક હોનેકી દાવત નહીં દી, ઈસ લિયે કે હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) કે મુબારક ઝમાનેમેં ઈસકા આમ રિવાજ થા કે નિકાહકે લિયે કોઈ ખાસ એહતિમામ નહીં કિયા જાતા થા કે નિકાહ હો રહા હૈ તો એક તૂફાન બરપા હૈ, મહીનોંસે ઉસકી તૈયારિયાં હો રહી હૈં..... ઓર પૂરે ખાનદાનમેં ઈસકી ધૂમ હૈ ઈસકે બગૈર નિકાહ નહીં હો સકતા. શરીઅતને નિકાહકો જિતના આસાન કિયા થા, હમને ઉસકો અપની ગલત રસ્મોંકે ઝરીઆ ઉતના હી મુશ્કિલ બના દિયા, ઈસકા નતીજા દેખ લીજિયે કે લડકિયાં બગૈર નિકાહકે ઘરોંમેં બૈઠી હૈં, વો ઈસ લિયે ઘરોંમેં બૈઠી હૈં કે જહેઝ મુહય્યા કરનેકે લિયે પૈસે નહીં હૈં, યા આલીશાન તકરીબ કરનેકે લિયે પૈસે નહીં હૈં, અબ ઈન કામોંકે લિયે પૈસે જમા કરનેકે લિયે હલાલ વ હરામ એક હો રહા હૈ, યે સબ રસ્મેં હમને હિન્દુઓંસે ઓર ઈસાઈઓંસે લે લી હૈં, ઓર હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) ને સુન્નતકા જો તરીકા હમારે લિયે ફરમાયા થા વો હમને છોળ દિયા, ઓર આજ ઉસકા નતીજા હૈ કે હલાલકે રાસ્તે બંદ હૈં, હલાલ તરીકેસે ખ્વાહિશ પૂરી કરનેકે લિયે બહોત માલ ઓર દૌલતવાલા હોના ઝરૂરી હૈ, લાખોં રૂપિયા હો, તબ જાકર

નિકાહ કર સકેગા, વરના નહીં. ઔર દૂસરી તરફ હરામકે ઝરીઆ ચારોં તરફ ચૌપટ ખુલે હૈં, જબ ચાહે જિસ તરહ ચાહે પૂરી કર લે..... દિન રાત ઘરમેં ટી.વી. ચલ રહા હૈ, ફિલ્મેં આ રહી હૈં, ઔર ઉસકે ઝરીએ નફસાની ઔર શહવાની જઝબાતકો ઉભારા જા રહા હૈ, ઉનકો ભડકાયા જા રહા હૈ. અગર બાઝારમેં નિકલો તો આંખોંકો પનાહ મિલની મશ્કિલ હૈ. ઔર ઉસકે નતીજેમેં ફહલાશી, નંગાપન, બેગૈરતી ઔર બેહચાઈ ઔર બેપર્દગીકી લાનત મુસલ્લત હો રહી હૈં, ઈસ લિયે ઈન રસ્મોંને હમારે મઆશરેકો તબાહીકે કિનારે પર પહોંચા દિયા હૈ.

જહેઝ મૌજૂદા મઆશરે (સમાજ) કી એક લાનત

ઈસ મઆમલેમેં સબસે ઝિયાદા ઝિમ્મેદારી ઉન લોગોં પર આઈદ હોતી હૈ જો ખાતે પીતે અમીર ઔર દૌલતમંદ ઘરાને કેહલાતે હૈં, ઈસ અઝાબસે નજાત ઉસ વક્ત તક નહીં હો સક્તી જબ તક ખાતે પીતે ઔર અમીર કેહલાનેવાલે લોગ ઈસ બાતકી શુરૂઆત ન કરેં કે હમ અપને ખાનદાનમેં શાદિયાં ઔર નિકાહ સાદગીકે સાથ કરેંગે ઔર ઈન ગલત રસ્મોંકો ખતમ કરેંગે, ઉસ વક્ત તક તબ્દીલી નહીં આએગી, ઈસ લિયે કે એક ગરીબ આદમી તો યે સોચતા હૈ કે મુઝે અપની સફેદપોશી બરકરાર રખતે હુએ ઔર અપની નાક ઉંચી રખનેકે લિયે મુઝે યે કામ કરના હી હૈ, ઈસકે બગૈર મેરા ગુઝારા નહીં હોગા, અગર લડકીકો જહેઝ નહીં દેંગે તો સુસરાલ વાલે તાને દિયા કરેંગે કે ક્યા લેકર આઈ થી..... આજ

જહેઝકો શાદીકા એક લાઝમી હિસ્સા સમજ લિયા હૈ, ઘર ઘરસ્તીકા સામાન મુહય્યા કરના જો શૌહરતે ઝિમ્મે વાજિબ થા, વો આજ બીવીકે બાપકે ઝિમ્મે વાજિબ હૈ, ગોયા કે વો બાપ અપની બેટી ઓર અપને જિગરકા ટુકડા ભી શૌહરતકો દે દે, ઓર ઉસકે સાથ લાખોં રૂપયા ભી દે, ઘરકા ફર્નીચર મુહય્યા કરે ઓર ઈસ તરહ વો દૂસરેકા ઘર આબાદ કરે, શરીઅતમેં ઈસકી કોઈ અસલ મૌજૂદ નહીં, ઠીક હૈ અગર કોઈ બાપ અપની બેટીકો કોઈ ચીઝ દેના ચાહતા હૈ તો વો સાદગીકે સાથ દે દે, બહરહાલ જો માલદાર ઓર ખાતે પીતે ઘરાને કેહલાતે હૈં, ઉન પર યે ઝિમ્મેદારી ઝિયાદા આઈદ હોતી હૈ કે વો જબ તક ઈસ સાદગીકો નહીં અપનાએગે ઓર ઈસકો એક તહરીકકી શકલમેં નહીં ચલાએગે ઉસ વક્ત તક ઈસ અઝાબસે નજાત મિલની મુશ્કિલ હૈ, અલ્લાહ તઆલા અપની રહમતસે યે બાત હમારે દિલોંમેં ડાલ દે, આમીન.

ઓરતકો હુકમ દેતા કે વો શૌહરતકો સિજદહ કરે

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે, અગર મેરે લિયે કિસીકો યે હુકમ દેના જાઈઝ હોતા કે એક શપ્સ દૂસરેકો સિજદહ કરે તો મૈં ઓરતકો હુકમ દેતા કે વો અપને શૌહરતકો સિજદહ કરે, લેકિન ચૂંકે અલ્લાહ તઆલાકે અલાવા દૂસરેકે આગે સિજદહ કરના જાઈઝ નહીં, ઈસ લિયે મૈં યે સિજદહ કરનેકા હુકમ નહીં દેતા, લેકિન અગર ઈસ દુનિયામેં કિસી ઈન્સાનકે લિયે ઈન્સાનકો

सिजद करना ज़रूर होता तो मैं औरतको हुकूम देता के वो अपने शौहरको सिजद करे.

ये दू दिलोंका तअल्लुक है

ज़िंदगीके सफ़रमें जहाँ मर्द व औरत साथ ज़िंदगी बसर कर रहे हैं, उसमें अल्लाह तआलाने मर्दको “अमीर” और “निगरां” बनाया है. इस “अमारत” (अमीर व निगरां बनने) के अलावा और जितनी अमारतें हैं वो सब वक़्ती और आरज़ी हैं, आज एक आदमी अमीर और हाकिम बन गया, या मुल्कका बादशाह बना दिया गया, लेकिन उसकी हाकिमियत और बादशाहत और अमारत एक मजसूस वक़्त तकके लिये है, कल तक हाकिम और अमीर बना हुआ था और आज वो ज़ेलज़ानेमें है, कल तक बादशाह बना हुआ था, और आज दू कौड़ीके लिये पूछनेको तैयार नहीं, इस लिये ये अमारतें और हुकूमतें आनी जानी थीं हैं. आज है कल नहीं, लेकिन मियां बीवीका तअल्लुक ये ज़िंदगी भरका तअल्लुक है, दम दमका साथ है, एक एक लम्हेका साथ है, इस लिये इस तअल्लुकके नतीज़ेमें मर्दको जो अमारत हासिल होती है, वो मरते दम तक बरकरार रहती है या जब तक निकाहका रिश्ता बरकरार है. इस लिये ये “अमारत” आम अमारतोंसे अलग है, दूसरी अमारतोंमें हाकिमका महकूमके साथ, अमीरका रहस्यतके साथ सिर्फ़ एक ज़बतेका दस्तूरी और कानूनी तअल्लुक होता है, लेकिन मियां बीवीका तअल्लुक सिर्फ़ ज़ाबते, कानून और महज़ ज़ानापुरीका तअल्लुक नहीं है, बल्के ये दिलोंका जोड़ है, ये दिलोंका तअल्लुक

है, जिसके असरात सारी जिंदगी पर फैले हुए हैं, इसी वास्ते हुजूर अकदस (स.अ.व.) ने फरमाया के अगर मैं किसीको सिजद करानेका हुकूम देता तो मैं औरतको हुकूम देता के वो अपने शौहरको सिजद करे, क्यूंके वो उसकी जिंदगी भरके सफरका अमीर है.

सबसे जियादा मुहब्बतके काबिल हस्ती

हुजूर नबीओ करीम (स.अ.व.) की सुन्नत ये है के हर शम्सको उसके फराईजकी तरफ तवज्जोह दिलाते हैं, 'जब' शौहरसे भिताब था उस वक्त सारी बातें औरतके हुकूमके बारेमें बयान की जा रही थी के औरतके ये हुकूम हैं, औरतके ये हुकूम हैं, अब जब औरतसे भिताब हो रहा है तो औरतको उसके फराईजकी तरफ मुतवज्जोह किया जा रहा है के तुमहें ये समझना चाहिये के अल्लाह और अल्लाहके रसूलके बाद तुमहारे लिये सबसे जियादा काबिले अहतिराम और सबसे जियादा काबिले मुहब्बत हस्ती इस दुआे जमीन पर तुमहारा शौहर है, जब तक ये बात नहीं समझोगी, शौहरके हुकूम सहीह तौर पर अदा नहीं कर पाओगी, लेकिन अल्लाह और अल्लाहके रसूलका हुकूम सबसे पेहले है, जब अल्लाह और अल्लाहके रसूलका हुकूम आ जाये तो फिर न आपकी ईताअत, न मां की ईताअत और न शौहरकी ईताअत, लेकिन अल्लाह और अल्लाहके रसूल के बाद शौहरका दरजा है, उसको भुश करनेकी इच्छा करो, उसके हुकूम अदा करनेकी इच्छा करो, उसकी ईताअतकी इच्छा करो.

नई तहजीबकी हर चीज उल्टी

आज हमारे दौरमें हर चीजके अंदर उल्टी गंगा बहने लगी है, हजरत कारी मुहम्मद तैयब साहब (रह.) फरमाया करते थे के आजकी तहजीबमें हर चीज उल्टी हो गई है, यहां तक के पहले गिराग तले अंधेरा हुवा करता था, और अब बल्बके उपर अंधेरा होता है और इस दरजा उल्टी हो गई है के घरका कामकाज अगरये शरअन औरतके जिम्मे वाजिब न हो, लेकिन हजरत फातिमा (रहि.) की सुन्नत जरूर है, इस लिये के हजरत फातिमा (रहि.) घरका सारा काम खुद अपने हाथसे किया करती थीं, और दूसरी तरफ औरतको शौहरकी ईताअतका भी हुकम दिया गया के उनकी ईताअत करो, अब अगर अेक औरत घरका कामकाज करती है और अपने शौहर और बच्चोंके लिये पाना पकाती है तो इस पर उसके लिये बहोत बणा अज्ज व सवाब लिज्जा जाता है, लेकिन आजकी उल्टी तहजीबका फैसला ये है के औरतका घरमें बैठना और घरका कामकाज तो रज्जअत पसंदी, दकियानूसियत और पुराना तरीका है, और ये औरतका घरकी चार दीवारीमें कैद करना है, लेकिन अगर वोही औरत उवाई जहाजमें अेर होस्टेस बनकर चारसो आदमियोंको पाना पिलाअे, और उनके सामने ट्रे सजाकर ले जाअे, और चारसो आदमियोंकी डौलनाक निगाओंका निशाना बने, अेक शप्स उससे कोई जिदमत ले राह है, दूसरा शप्स उससे कोई जिदमत ले रहा है, और कभी कभी बिला वजह जिदमत लेते हैं, कोई पास जरूरत नहीं होती, किसीने बेल बजाकर उसको बुलाया,

ઔર ઉસીસે કહા કે યે તકિયા ઉઠાકર દે દો, ઈસ ખિદમતકા નામ આજકી તહજીબમેં આઝાદી હૈ. ઔર અગર વોહી ઔરત ઘરમેં અપને શૌહર, અપને બચ્ચોં ઔર અપને બહેન ભાઈયોંકે લિયે યે ખિદમત અંજામ દે તો ઈસકા નામ “દકિયાનૂસિયત” હૈ ઔર યે તરક્કીકે ખિલાફ હૈ.

અગર વોહી ઔરત હોટલમેં “વેટર્સ” બની હુઈ હૈ, ઔર રાત દિન લોગોંકી ખિદમત અંજામ દે રહી હૈ, ખાના ખિલા રહી હૈ, તો વો “ઔરતોંકી આઝાદી” કા એક હિસ્સા હૈ, યા વો કિસીકી સેકેટરી બન જાએ, યા વો ઔરત કિસીકી ઈસ્ટેનૂ આફર બન જાએ, યે તો આઝાદી હૈ. ઔર અગર યે ઔરત ઘરમેં રેહકર અપને શૌહર, અપને બચ્ચોં ઔર માં-બાપકે લિયે યે કામ કરે તો ઈસકો “દકિયાનૂસિયત” કા નામ દિયા ગયા હૈ.

ખિરદકા નામ જુનૂં રખ દિયા જુનૂંકા નામ ખિરદ
જો યાહે આપકા હુસ્ન કરિશમા સાજ કરે

ઔરતકી ઝિમ્મેદારી

હુજૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) ફરમા રહે હૈં કે ઔરતકે ઝિમ્મે દુનિયાકે કિસી ફર્દકી ખિદમત વાજિબ નહીં, ન ઉસકે ઝિમ્મે કોઈ ઝિમ્મેદારી હૈ ઔર ન ઉસકે કાંધોં પર કિસી ઝિમ્મેદારીકા બોજ હૈ, તુમ હર બોજ ઔર હર ઝિમ્મેદારીસે આઝાદ હો, લેકિન સિર્ફ એક બાત હૈ કે તુમ અપને ઘરમેં કરારસે રહો, ઔર અપને શૌહરકી ઈતાઅત કરો, ઔર અપને બચ્ચોંકી તરબિયત કરો, યે તુમહારા ફરીજા હૈ ઔર ઈસકે ઝરીઆ તુમ કૌમકી તામીર કર રહી હો, ઔર ઈસકી મેઅમાર બન રહી હો, હુજૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) ને

તુમહેં ઈઝઝતકા યે મકામ દિયા થા, અબ તુમમેંસે જો યાહે ઈસ ઈઝઝતકે મકામકો ઈજ્તિયાર કરે, ઔર જો યાહે ઝિલ્લતકે મકામકો ઈજ્તિયાર કરે, જો આંખોંસે નઝર આ રહા હૈ.

વો ઔરત સીધી જન્નતમેં જાએગી

હઝરત ઉમ્મે સલમા (રદિ.) રિવાયત કરતી હૈં કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે, જિસ ઔરતકા ઈન્તિકાલ ઈસ હાલતમેં હુવા કે ઉસકા શૌહર ઉસસે ખુશ હો તો વો સીધી જન્નતમેં જાએગી.

વો તુમહારે પાસ કુછ દિનકા મેહમાન હૈ

હઝરત મઆઝ બિન જબલ (રદિ.) સે રિવાયત હૈં કે નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે, જબ કભી કોઈ બીવી અપને શૌહરકો તકલીફ પહોંચાતી હૈ, (ઈસ લિયે કે કભી ઔરતકી તબીઅત સલામતીકી હામિલ નહીં હોતી, ઔર ઉસકી તબીઅતમેં ફસાદ ઔર બિગાડ હોતા હૈ, ઔર ફસાદ ઔર બિગાડકે નતીજેમેં અપને શૌહરકો તકલીફ પહોંચા રહી હૈ) તો ઉસકે શૌહરકી જો બીવીયાં અલ્લાહ તબારક વ તઆલાને જન્નતમેં હૂરોંકી શકલમેં ઉસકે લિયે મુકદ્દર ફરમાઈ હૈં, વો હૂરેં જન્નતસે ઈસ દુનિયાવી બીવીસે ખિતાબ કરકે કેહતી હૈં કે,

“તૂ ઈસકો તકલીફ મત પહોંચા, ઈસ લિયે કે યે તુમહારે પાસ ચંદ દિનકા મેહમાન હૈ, ઔર કરીબ હૈ કે વો તુમસે જુદા હોકર હમારે પાસ આ જાએ.”

યે બાત હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) તબીઅતમેં ફસાદ

रખनेवाली बीवीको मुतवज्जेह करके फरमा रहे हैं के तुम जो अपने शौहरको तकलीफ पछोया रही हो, इससे उसका कुछ नहीं बिगड़ता, इस लिये के दुनियामें तो इसको जो याहोगी तकलीफ होगी, लेकिन आभिरतमें अल्लाह तबारक व तआला इसका रिश्ता औसी “छूरेईन” के साथ काईम फरमाअेंगे, जो उन शौहरोंसे ईतनी मुहब्बत करती हैं के उनके दिलको अभीसे इस बातकी तकलीफ हो रही है के दुनियामें हमारे शौहरके साथ ये कैसा तकलीफ पछोयानेवाला मआमला किया जा रहा है.

मरदोंके लिये बहोत सप्त आजमाईश

हजरत उसाમા बिन जैद (रहि.) फरमाते हैं के नबीअे करीम (स.अ.व.) ने फरमाया के, मैंने अपने बाद कोई कितना औसा नहीं छोणा जो मरदोंके लिये जियादा नुकसान देनेवाला हो बनिस्बत औरतोंके कितनेके. औरतोंका कितना इस दुनियामें मरदोंके लिये बहोत सप्त कितना है, इस हदीसकी अगर तशरीह लिख्मी जाअे तो अेक बणी किताब लिख्मी जा सकती है के ये औरतें मरदोंके लिये किस किस तरीकेसे कितना हैं.

औरत किस तरह आजमाईश है?

कितनेके माअना हैं, “आजमाईश” अल्लाह तआलाने औरतोंको इस दुनियामें मरदोंकी आजमाईशके लिये मुकरर फरमाया है, और ये औरत किस किस तरीकेसे आजमाईश है? अेक मुप्तसर मजलिसमें इसका बयान करना मुमकिन नहीं, ये

ઔરત ઉસ તરીકેસે ભી આઝમાઈશ હૈ જિસ તરીકેસે હઝરત યૂસુફ (અલૈ.) કે સાથ પેશ આઈ, યાની મર્દકી તબીઅતમેં ઔરતકી તરફ કશિશકા એક મૈલાન રખ દિયા ગયા, અબ ઉસકે હલાલ રાસ્તે ભી બયાન કર દિયે, ઔર હરામ રાસ્તે ભી બયાન કર દિયે, અબ આઝમાઈશ ઈસ તરહ હૈ કે યે મર્દ હલાલકા રાસ્તા ઈજ્તિયાર કરતા હૈ, યા હરામકા રાસ્તા ઈજ્તિયાર કરતા હૈ, યે મર્દકે લિયે સબસે બળી આઝમાઈશ હૈ.

ઈસકે ઝરીઆ દૂસરી આઝમાઈશ ઈસ તરહ હૈ કે યે બીવી જો ઉસકે લિયે હલાલ હૈ, ઉસકે સાથ કેસા મઆમલા કરતા હૈ, અલ્લાહ ઔર અલ્લાહકે રસૂલ (સ.અ.વ.) ને જૈસા સુલૂક કરનેકા હુકમ દિયા હૈ, વૈસા સુલૂક કરતા હૈ યા ઉસકી હક તલફી કરતા હૈ.

તીસરી આઝમાઈશ યે હૈ કે યે શખ્સ બીવીકી મોહબ્બત ઔર ઉસકે હુકૂકકી અદાયગીમેં ઐસી ઝિયાદતી તો ઈજ્તિયાર નહીં કરતા કે ઉસકે મુકાબલેમેં દીનકે અહકામકો પીઠ પીછે ડાલ દે. યે તો ઉસને સુન લિયા કે બીવીકો ખુશ કરના ચાહિયે ઔર ઉસકે સાથ અચ્છા સુલૂક કરના ચાહિયે, લેકિન અબ હરામ ઔર નાજાઈઝ કામોમેં ભી ઉસકી દિલજોઈ કર રહા હૈ, ઔર ઉસકી સહીહ દીની તરબિયત નહીં કર રહા હૈ, ઈસ તરહ યે આઝમાઈશ હૈ, ઈસ લિયે કે મર્દકો દોનોં તરફ ખ્યાલ રખના હૈ, એક તરફ મોહબ્બતકા તકાઝા યે હૈ કે બીવી પર રોક ટોક ન કરે, ઔર દૂસરી તરફ દીનકા તકાઝા યે હૈ કે ખિલાફે શરીઅત કામો પર રોક ટોક કરે, ગર્જ આઝમાઈશોંકા કોઈ ઠિકાના નહીં હૈ, ઔર અલ્લાહ તઆલાકી તૌફીક હીસે ઈન્સાન ઈન તમામ આઝમાઈશોંસે કામિયાબીકે સાથ ઈસ તરહ નિકલ સકતા હૈ કે ઉસકે હુકૂક ભી અદા કરે, ઉસકી તાલીન તરબિયતકા

ભી ખ્યાલ રખ્ખે, ઉસકે નફા વ નુકસાનકા ભી ખ્યાલ રખ્ખે, ઔર હરામકી તરફ ભી મુતવજજેહ ન હો, ઈન તમામ બાતોંકા ખ્યાલ કરના સિફ અલ્લાહ તબારક વ તઆલાકી ખાસ તૌફીક હીકે ઝરીએ હો સકતા હૈ, ઈસ લિયે નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને એક દુઆ તલ્કીન ફરમાઈ હૈ જો આપકી માસૂર દુઆઓંમેંસે હૈ કે,

“અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અઊઝુબિક મિન્ ફિત્તિનિસાઈ.”

“અય અલ્લાહ! મેં આપકી પનાહ માંગતા હૂં ઔરતોંકે ફિતનેસે” ઈશારા ઈસ બાતકી તરફ કર દિયા કે ઈસ આઝમાઈશમેં ખરા ઉતરના ઔર કામિયાબ હોના અલ્લાહ તઆલાકી ખાસ તૌફીકકે બગૈર મુમકિન નહીં, ઈસ લિયે ઈન્સાનકો અલ્લાહ તઆલાસે રૂજૂઅ કરતે રેહના ચાહિયે કે અય અલ્લાહ! મુઝે ઈસ આઝમાઈશમેં પૂરા ઉતાર દીજિયે, ઔર બહકને ઔર ફિસલનેસે ઔર ગલતીકા મુરતકિબ હોનેસે બચા લીજિયે, ઈસ લિયે ઈસ માસૂર દુઆકો અપની દુઆઓંમેં શામિલ કર લેના ચાહિયે.

હર શખ્સ નિગેહબાન હૈ

યે બળી અજબ વ ગરીબ હદીસ હૈ ઔર જવામિઉલ કલિમ (જો બહોતસી બાતોંકો અપને અંદર લિયે હુએ હૈ) મેંસે હૈ, ઔર હમમેંસે હર શખ્સ ઈસ હદીસકા મુખાતિબ હૈ, યુનાંચે ફરમાયા કે તુમમેંસે હર શખ્સ નિગેહબાન હૈ, ઔર હર શખ્સસે ઉસકી નિગરાનીમેં રેહનેવાલે લોગોંકે બારેમેં સવાલ હોગા, યાની જિન ચીઝોંકી નિગેહબાની ઉસકે સુપુર્દ કી ગઈ થી, ઉસકે બારેમેં ઉસસે સવાલ હોગા, હદીસમેં “રાઈ” કે અસલ માઅના હોતે હૈ “નિગેહબાન” ઔર ચરવાહેકો ભી “રાઈ” કેહતે હૈ, ઈસ લિયે કે

वो बरकियोंकी निगेहबानी करता है, और “राई” के माअना “हाकिम” के भी होते हैं, और हाकिमके जो मातहत होते हैं, उनको “रईय्यत” कहा जाता है. इस लिये आप (स.अ.व.) ने इरमाया के तुममेंसे हर शप्स “राई” है. और हर शप्ससे उसकी “रईय्यत” के बारेमें सवाल होगा, के उनकी निगेहबानी तुमने किस तरह की?

“अमीर” रियायाका निगेहबान है

हर अमीर अपनी निगेहबानीमें मौजूद लोगोंका “राई” और “निगेहबान” है. और उससे सवाल होगा के तुमने उनकी कैसी निगेहबानी की. “अमीर” के बारेमें ईस्लामका तसप्पुर ये नहीं है के वो अमारतका ताज सर पर लगाकर लोगोंसे अलग होकर बैठ जाये, बल्के अमीरका तसप्पुर ये है के वो राई है, ईसी वास्ते इजरत फाड़के आजम (रटि.) इरमाते हैं के अगर दरियाये इरातके किनारे कोई कुत्ता भी भूखा मर जाये तो मुझे ये प्याल होता है के कियामतके रोज मुझसे सवाल होगा के अय उमर! तेरी हुकूमतमें ओक कुत्ता भूखा मर गया.

“जिलाईत” जिम्मेदारीका ओक ओज

येही वजह है के जब फाड़के आजम (रटि.) शहादतसे पेहले जप्मी हुये तो लोगोंने कहा के आप अपने बाद जलीफा बनानेके लिये किसीको नामजद (मुकरर) कर दें. और उस वक्त लोगोंने आपके सालबजादे इजरत अब्दुल्लाह बिन उमर (रटि.) का नाम

लिया के उनको भिलाईतके लिये नामजद कर दें, हजरत अब्दुल्लाह बिन उमर (र.हि.) भिला शुबल बणे इतबेवाले सलाबी थे, उनके ईल्म व इजल, तकवा, ईप्लास किसी चीजमें किसीको कोई शक नहीं हो सकता, जब लोगोंने हजरत फाड़के आजमके सामने उनके बेटेका नाम लिया तो हजरत फाड़के आजम (र.हि.) ने पेहले तो अक जुमला ईरशाद फरमाया के,

तुम मेरे बाद ऐसे शप्सको मुजसे पलीफा नामजद कराना चाहते हो जिसको अपनी बीवीको तलाक देना भी नहीं आता.

जिसका वाकिआ ये है के हजरत अब्दुल्लाह बिन उमर (र.हि.) ने हुजुरे अकदस (स.अ.व.) के जमानेमें अक मरतबा अपनी बीवीको ऐसी हालतमें तलाक दे दी थी, जब उनकी बीवी माहवारीकी हालतमें थी, और माहवारीकी हालतमें तलाक देना ना जर्हज है, उनको ये मस्अला मालूम नहीं था, ईस लिये तलाक दे दी, बादमें हुजुरे अकदस (स.अ.व.) ने फरमाया के ईस तलाकसे इज्जअ कर लो, युनांये उनहोंने उस तलाकसे इज्जअ कर लिया, ईस वाकिआकी तरफ हजरत फाड़के आजम (र.हि.) ने ईशारा फरमाया के तुम मुजसे ऐसे शप्सको पलीफा बनवाना चाहते हो, जिसे अपनी बीवीको तलाक देनी भी नहीं आती, मैं उसको पलीफा बना दूँ?

लोगोंने फिर ईसरार किया और कहा हजरत! वो किस्सा आया गया हो गया, मस्अला मालूम न होनेकी वजहसे उनहोंने ऐसा कर लिया था, ईस वाकिआकी वजहसे वो भिलाईतके अहल होनेसे तो नहीं निकले, बल्के वो ईसके अहल हैं आप उनको बना दें, ईसके जवाबमें जे जुम्ला हजरत फाड़के आजम (र.हि.) ने

ईरशाद फरमाया वो याद रखनेके काबिल है, फरमाया के बात असलमें ये है के जिलाइतका इंडा भत्ताबकी औलादमेंसे अक ही शप्सके गलेमें पड गया तो काफ़ी है, अब मैं अपने जानदानमेंसे किसी और इटके गलेमें ये इंडा डालना नहीं चाहता, इस लिये के ये अमारत और जिलाइत हकीकतमें जिम्मेदारीका बहोत बणा बोज़ है, और आभिरतमें जब अल्लाह तआलाके सामने जाकर हिसाब किताब दूं, तो अगर बराबर सराबर भी छूट जाऊँ तो बहोत गनीमत समझूंगा।

ये है अमीरका तसव्वुर, के इस अमारतके हकको कैसे अदा किया, आगे फरमाया के :

मर्द बीवी बच्चोंका निगेहबान है

यानी मर्द अपने घरवालोंका राई और निगेहबान है, घरवालोंमें बीवी और बच्चे जो उसके मातहत हैं जिस इमेलीका वो मुजिया है, वो सब आ गये. हर मर्दसे इसके बारेमें सवाल होगा के इस घरानेको तुमहारे जेरे इन्तिजाम दिया गया था, बीवी बच्चे थे, उनके साथ तुमहारा मामला किस तरह रहा? और उनकी कैसी निगेहबानी की? उनके हुकूकको कैसे अदा किये? और क्या तुमने इस बातकी निगेहबानी की के वो दीन पर चल रहे हैं या नहीं? इस कामका ज्वाल तुमहारे दिलमें आया या नहीं? क्रियामतके रोज़ मर्दसे इन तमाम चीज़ोंके बारेमें सवाल होगा, जैसा के कुरआन करीमने फरमाया के,

“या अय्युहल्लज़ीन आमनू कू अन्हुसकुम् व अह्लीकुम् नारा.”

અય ઈમાનવાલો! અપને આપકો ભી આગસે બચાઓ, ઔર અપને ઘરવાલોંકો ભી આગસે બચાઓ, ઔસા કરના હુરૂસ્ત નહીં કે ખુદ તો આગસે બચકર બૈઠ ગએ, ખુદ તો નમાઝ પઢ રહે હૈં ઔર રોઝા રખ રહે હૈં, ફરાઈઝ, વાજિબાત ઔર નવાફિલ વ તસ્બીહાત સબ અદા હો રહે હૈં ઔર દૂસરી તરફ ઔલાદ ગલત રાસ્તે પરે જા રહી હૈ, ઉસકી કોઈ ફિક નહીં હૈ, ઉસકા કોઈ ખ્યાલ નહીં, તો ફિર યાદ રખો! કિયામતકે રોઝ તુમ સવાલસે બચ નહીં સકોગે, તુમસે ભી સવાલ હોગા, ઔર ઈસકા અઝાબ ભી હોગા કે તુમને અપના ફરીઝા ક્યૂં અંજામ નહીં દિયા થા? ઈસ લિયે ફરમાયા કે મર્દ અપને ઘરવાલોંકે લિયે રાઈ હૈ. આગે ફરમાયા :

“ઔરત” શૌહરકે ઘર ઔર ઉસકી ઔલાદકી નિગેહબાન હૈ

ઔર ઔરત અપને શૌહરકે ઘર પર ઔર ઉસકી ઔલાદ પર નિગેહબાન હૈ, ગોયા ઔરતકો દો ચીઝેં સુપુર્દ કી ગઈ હૈં, એક શૌહરકા ઘર, દૂસરે ઉસકી ઔલાદ, યાની ઘરકી હિફાઝત કરે, ઘરકા ઈન્તિઝામ સહીહ રખે, ઘરકે મઆમલાતકી દેખભાલ કરે, ઔર દૂસરે ઔલાદકી દેખભાલ સહીહ કરે, દુનિયાવી દેખભાલ ભી, ઔર દીની દેખભાલ ભી, યે ઔરતકે ફરાઈઝમેં દાખિલ હૈ, ઔર ઈસ હદીસમેં હર એકકે ફરાઈઝ બયાન કર દિયે ગએ હૈં.

औरतें उजरत फातिमाकी सुन्नत ध्मियार करें

उजरत फातिमा (रहि.) जन्तकी औरतोंकी सरदार, निकालके बाह उजरत अली (रहि.) के घर तशरीफ ले गई, तो उजरत अली और उजरत फातिमा (रहि.) ने आपसमें ये बात तय कर ली के उजरत अली घरके बाहिरके काम करेंगे; और उजरत फातिमा घरके अंदरके काम करेंगी, युनांये उजरत फातिमा (रहि.) बणी मेहनतसे घरका काम अंजाम देती थीं, और बणे शौक व जौकसे करती थीं, और अपने शौहरकी बिधमत करती थीं, लेकिन मेहनतका काम बहोत जियादा होता था, वो जमाना आज कलके जमानेकी तरह तो था नहीं, आज कल तो बिजलीका बटन ओन कर दिया, और पाना तैयार हो गया, बल्के पाना तैयार करनेके लिये यक्कीके जरीआ आटा पीसतीं, तंदूरके लिये लकड़ियां काटकर लातीं, और तंदूर सुलगातीं, और फिर रोटी पकातीं, अक लम्बा यौणा अमल था, जिसमें उजरत फातिमा (रहि.) को बणी मशक़त उठानी पडती थी, और उजरत फातिमा (रहि.) बणे शौक व जौकसे ये मशक़त उठातीं थीं. लेकिन जब गजबअे जैबरके मौके पर हुजूर अकदस (स.अ.व.) के पास बहोत माले गनीमत आया, उस माले गनीमतमें गुलाम और बांटियां भी थीं, युनांये हुजूर (स.अ.व.) ने सलाबअे किराममें उनको तकसीम करना शुर् किया, तो उजरत फातिमा (रहि.) से किसीने ज़ाकर कला के आप भी ज़ाकर हुजूर अकदस (स.अ.व.) से केह दें के अक कनीज और बांटी आपको भी दे दें. युनांये उजरत फातिमा (रहि.) उजरत आर्शाला (रहि.) के घरमें छाज़िर हुई, और उनसे कला के आप हुजूर अकदस

(स.अ.व.) से कहें के यक्की पीसते पीसते मेरे हाथोंमें गट्टे पण गअे हैं, और पानीकी मशक उठाते उठाते सीने पर नील पड गअे हैं, ईस वक्त यूंके मावे गनीमतमें ईतने सारे गुलाम और बांदियां आई हैं, कोई गुलाम या बांदी अगर मुझे मिल जाअे तो मैं ईस मशकतसे नजात पा लूं, ये केहकर हजरत फातिमा (रहि.) वापस घर आ गई.

जब हुजुरे अकदस (स.अ.व.) घर तशरीफ लाअे तो हजरत आईशा (रहि.) ने हुजुरे अकदस (स.अ.व.) से अर्ज किया के या रसूलल्लाह (स.अ.व.)! आपकी साहजजादी हजरत फातिमा तशरीफ लाई थीं, और ये फरमा रही थीं, आपिर आप बाप थे, और जब अक बापके सामने यहीती बेटी ये ज़ुमला कहे के यक्की पीसते पीसते मेरे हाथोंमें गट्टे पण गअे हैं, और पानीकी मशक उठानेसे सीने पर नीलके निशान आ गअे हैं, आप अंदाज़ लगाअें, के उस वक्त बापके जज़्बातका क्या आलम होगा, लेकिन हुजुरे अकदस (स.अ.व.) ने उनको घर बुलाया और फरमाया, फातिमा! तुमने मुझसे बांदी या गुलामकी दरख्वास्त की है, लेकिन जब तक सारे मदीनावालोंको गुलाम और बांदी मयस्सर न आ जाअें, उस वक्त तक मैं मुहम्मदकी बेटीको गुलाम और बांदी देना पसंद नहीं करता.

औरतोंके लिये नुस्खाअे कीमिया
“तस्बीहे फातिमी”

लेकिन मैं तुमहें अक नुस्खा बताता हूं जो तुमहारे लिये गुलाम और बांदीसे बेहतर होगा, वो नुस्खा ये है के जब तुम

रातके वक्त बिस्तर पर लेटने लगे तो उस वक्त उ३ बार “सुब्हानल्लाह” उ३ बार “अल्लहुमद्दिल्ल्लाह” और उ४ बार “अल्लाहु अकबर” पण्ड लिया करो, ये तुमहारे लिये गुलाम और बांटीसे ज़ियादा बेहतर होगा, बेटी भी सरकारे दो आलम (स.अ.व.) की बेटी थी, पलटकर कुछ नहीं कहा, बल्के जो कुछ हुज़ूर (स.अ.व.) ने फ़रमाया, उसी पर मुत्तमईन हो गई, और वापस तशरीफ़ ले गई, ईसी वजहसे ईस तस्बीहको “तस्बीहे इतिमी” कहा जाता है। (जामिउल उसूल)

आं हज़रत (स.अ.व.) ने अपनी बेटीको औरतोंके लिये ओक मिसाल बना दिया के बीवी औसी हो, कानूनी ऐतिबारसे याहे कुछ भी हक हो, सुन्नत ये है के वो अपने शौहरके घरकी निगेहबान है, और ईस निगेहबान होनेकी वजहसे वो उसके कामोंको अपना काम समझकर अंजाम दे रही है।

औलादकी तरबियत मां के जिम्मे है

और वो औरत सिर्फ़ घरकी निगेहबान नहीं है, बल्के उसकी औलादकी भी निगेहबान है, औलादकी परवरिश, औलादकी पिटमत और औलादकी तरबियत और उसकी तालीमकी जिम्मेदारी हुज़ूरे अक़दस (स.अ.व.) ने औरत पर डाली है, अगर औलादकी तरबियत सहीह नहीं हो रही है, उनके अंदर ईस्लामी आदाब नहीं आ रहे हैं, तो ईसके बारेमें पेहले औरतसे सवाल होगा, और बादमें मर्दसे होगा, ईस लिये के ईन चीज़ोंकी पेहली जिम्मेदारी औरतकी है, ईस लिये औरतसे सवाल होगा के तुमहारी गोदमें पलनेवाले बच्चोंमें

દીન વ ઈમાન ક્યૂં પૈદા નહીં હુવા? ઉનકે દિલોંમેં ઈસ્લામી આદાબ ક્યૂં પૈદા નહીં હુએ? ઈસ લિયે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે ઓરતસે શૌહરકે ઘર ઓર ઉસકી ઓલાદકે બારેમેં સવાલ હોગા, આગે ફિર દોબારા વોહી જીમલા દોહરાયા કે,

તુમમેંસે હર શખ્સ રાઈ હૈ ઓર હર શખ્સસે ઉસકી નિગરાનીમેં મૌજૂદ થીજોંકે બારેમેં સવાલ હોગા, અલ્લાહ તઆલા અપની રહમતસે હમ સબકો ઈન ફરાઈઝકો સમઝને ઓર ઈન પર અમલ કરનેકી તૌફીક અતા ફરમાએ, આમીન.

વ આખિરુ દઅવાના અનિલ્હમ્દુલિલ્લાહિ રબ્બિલ્ આલમીન.

ખતમ શુદ્ધ

